

podivoda

цена 5,50 лв., брой VII Пролет 2009

списание за водолазен спорт

УЖАСЪТ
АРАГСКО МОРЕ

ПЪТЕШЕСТВИЯ

ГМУРКАНЕ В ТАЙЛАНД, БАЛИ И ОСТРОВ БОНЕР

ПРИЗРАЦИТЕ НА БЕЗДНАТА

ИСТОРИЯТА НА ДОН ШЪРЛИ И ДЕЙВ ШОУ

9 771312 918000

POSEIDON

The Ultimate Dive

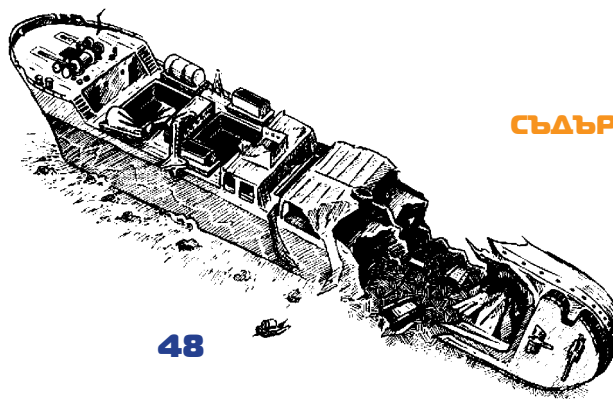

Доживотна гаранция за всички регулатори, независимо от датата на закупуване.
Важи след преминат периодичен технически преглед.

Официален дистрибутор за България:
Дипл Блу Дайвинг, бул. Арсеналски 21, София 1421
Тел.: 02 963 2088, Факс: 02 963 1708
e-mail: info@diving-bg.com

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51, София,
Тел.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

ОТ СУШАТА

От регактора **5**

48

КЛУБ ПОД ВОДА

Обратна връзка **6**

Клубна дейност **7**

DIVESTYLE

Плавници **12**

Какво може да се прави
под водата **14**

ПЪТЕШЕСТВИЯ

Гмуркане в Тайланд **20**

Гмуркане в Бали **26**

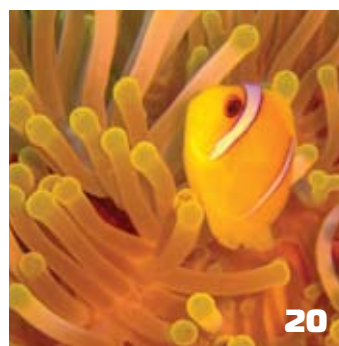
Гмуркане в Бонер **34**

ОБИТАТЕЛИ

Риба-луна **42**

МОРЕТА

Аралско море **44**

20

ПОТЪНАЛИ КОРАБИ

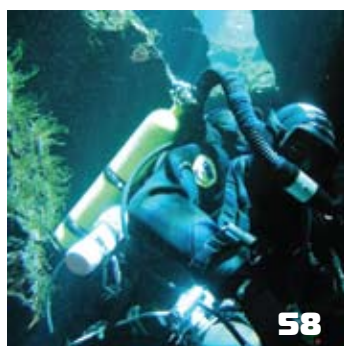
Тистългорм **48**

ДЪЛБОКА ВОДА

Дейв Шоу и Дон Шърли **58**

ФИЗИОЛОГИЯ

Дехидратация **64**

58

34

26

42

12

Лого: Любомир Йотов

Корица пролет

Агнес Георгиева
Снимка: личен архив

podVoda

редакционен екип

Веселин Михайлов
Живко Алексиев
Златин Радев
Ивайло Еремиев

фотографи в броя

Анелия Александрова
Живко Алексиев
Златин Радев
Кристина Мичева, AVstudio

автори в броя

Анелия Александрова
Веселин Михайлов
Габриела Иванова
Живко Алексиев
Златин Радев
Милен Николов

маркетинг и реклама

Нина Манолова
Петя Петкова

графичен дизайн

Станислава Димитрова – Таня

печат

“ ИК ЖАНЕТ – 45 “ ООД

дистрибутори

Разпространява се чрез абонамент и в спортните магазини

Списание „Под Вода“ се издава от „Под Вода“ ООД и е запазена марка на „Под Вода“ ООД. Няка част от това издание не може да бъде репродуцирана изцяло или в частност без изричното писмено разрешение на издателя. Всички права запазени. Издателят не носи отговорност за текстовете в подадените реклами, както и за грешно адресирани материали.

podVoda

ул. 6-ти септември 32
София 1000
тел.: 0889 416 846
e-mail: spisanie@podvoda.com
www.podvoda.com

ISSN 1312 - 918X

Здравейте!

Ей, най-после излезе и моя брой!

Бавно и трудно, почти като раждане! Но пък и с толкова много обич :o)

Знам, че всякакви извинения са безмислени и сте прави да недоволствате, особено абонатите, но може би пък тъкмо липсата на установена периодичност ще се превърне в наша запазена марка и всеки път ще ви изненадваме. Дано да не е така.

Проблемът идва не от нашето нежелание, а от това, че на всички писането и правенето на списание ни е хоби, точно както и гмуркането. А за да поддържа човек хобито си, трябва да си осигурява приходи. Уви, понякога осигуряването на приходите отнема толкова време и енергия, че за хобито не остава.

C'est la vie, какво да се прави...

Междувременно обаче, някак си неусетно активният водолазен сезон наближи и затова в моя брой се отворихме на водолазни пътешествия: имаме Тайланд, Бали, Бонер – все места, където пребиваването и гмуркането са повече от прекрасни.

За баланс обаче, имаме и материал за едно море, където никога не може да се гмурка и то не защото е забранено, а защото морето вече го няма. Прочетете внимателно материала за Аралско море и помнете, че от всички нас зависи да не позволяваме подобни простотии да се случват.

НАГРАДАТА

И за да се настроим отново позитивно, поздравявам Юлиян, който безапелационно спечели наградата за писмо, не само на броя, а на годината!

Честито, Юлияне! Печелиш курс Discovery Scuba Diving във водолазни центрове Deep Blue! Край на терзанията ти, вече няма да избираш между секса и гмуркането :o)

Искам специално да благодаря на авторите на материалите за пътешествия в този брой: Анелия Александрова, Габриела Иванова и Милен Николов, които са и наши читатели.

Останалите, не чакайте, пращайте и вие!

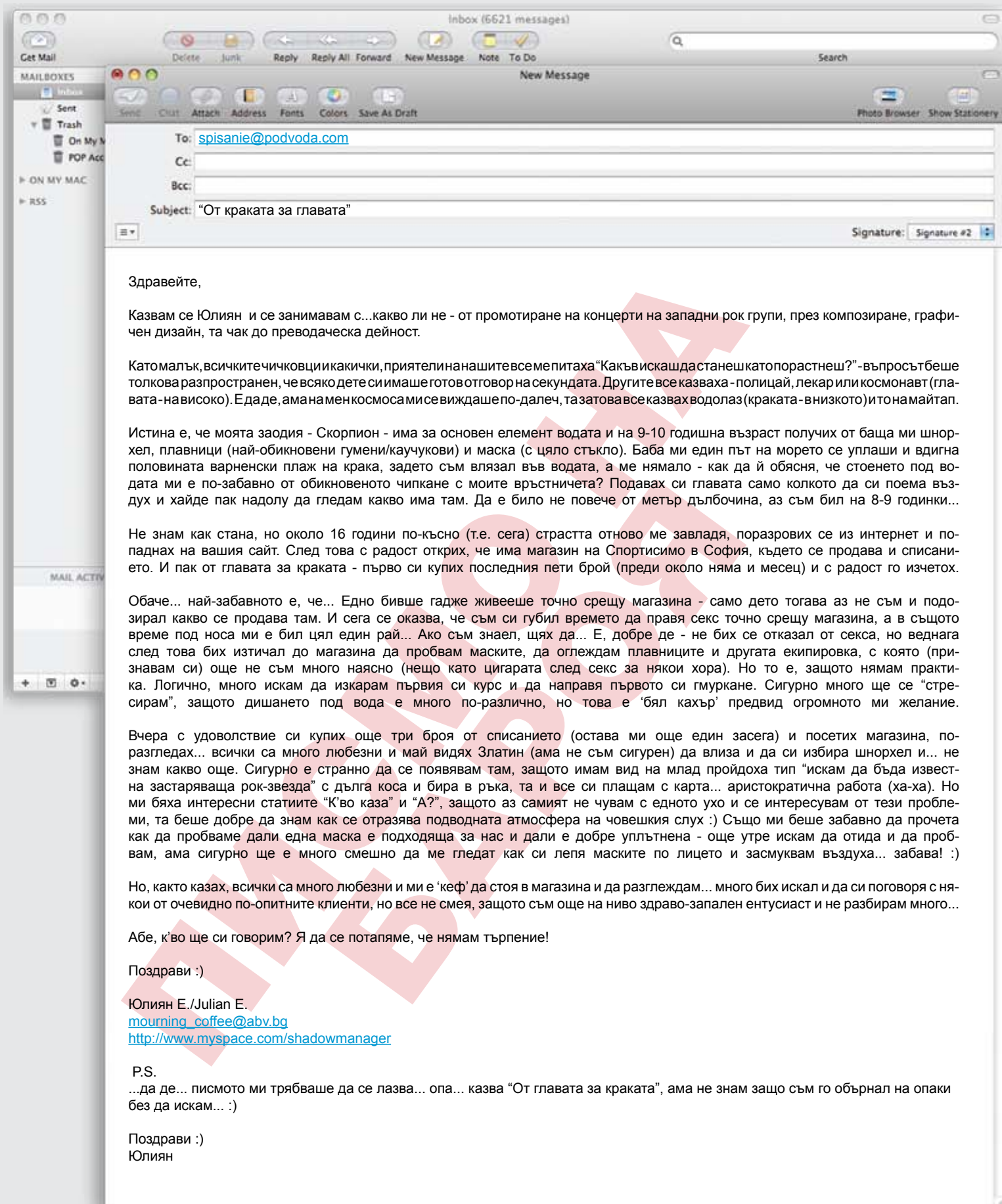
За равен брой!

Златин

**АКО СТЕ ПРОПУСНАЛИ
ПЪРВИТЕ БРОЕВЕ НА
СПИСАНИЕТО, ВСЕ ОЩЕ
МОЖЕТЕ ДА СИ ГИ
КУПИТЕ ОТ РЕДАКЦИЯТА
А ВЕЧЕ МОЖЕТЕ ДА ГИ
НАМЕРИТЕ И НА
WWW.PODVODA.COM**

ул. 6-ти септември 32
София 1000
тел.: 0889 416 846
e-mail: spisanie@podvoda.com
www.podvoda.com

КЛУБНА ДЕЙНОСТ

КЛУБНА ДЕЙНОСТ

Пайсеее, Хургада... Иге нашата сплотена група от 12 души – представителна извадка от членове на водолазен клуб "Под вода". Влачим огромни сакове, които успяваме да качим в самолета под формата на т.нар. "спортен пакет", а регулаторите в ръчния багаж предизвикват искрено любопитство от страна на митничарите. След минусовите софийски температури, попадаме в прохладната африканска зима. Температурата на въздуха е около 25 градуса. На водата е приблизително същата и все пак домакините от водолазен център Black Shark ни предупреждават, че е добре да имаме по-дебелички неопрени. То ние други и нямаме. (С изключение на един ентусиаст, който винаги пътува с любимия си 3-милиметров костюм).

По всичко личи, че представляваме госта колоритна гледка, защото през цялото време усещаме специално отношение към себе си. Единият от собствениците на Black Shark – вечно захапен германец на име Оливър, не се отгеля от нас дори и вечерите, обилно поляти с текила и бира в местната автентична арабска кръчма Praha. Дневната програма е съобразена изцяло с нашите желания и е педантично консултирана със сайта www.windguru.com. Дните за змуркания са пет, дайв спотове – десет. Има от всичко по малко: плитки цветни рифове – Shaab Talata, Shaab Eshta и Turtle Bay, разходка до потъналия кораб El Mina с дълбочина между 17 и 30 метра, грифт дайвинг на Ras Disha и Abu Hashish (дълбочините са 40 и 31 метра), среща с гелфини и костенурка на Turft El Shahed и Shaab Sabina. Последния ден – подводни снимки с огромна пластмасова акула – монумент на еко организация, защитаваща флората и фауната на Червено море и посещение на едно от най-популярните места за зарибяване на начинаещи водолази – страшно красивия риф Gota Abu Ramada. На тръгване отново търпим огромните сакове и си стискаме ръцете с Оливър. Вече сме си обещали, че ще се върнем, и то скоро. Предстои ни южно водолазно сафари и релаксираща полуdiva почивка, включваща близки срещи с изчезващи морски видове.

**СЛЕДВАЩА ЕКСПЕДИЦИЯ
ХУРГАДА 18-26 АПРИЛ
8 ДНИ, 7 НОЩОВКИ
ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ**

<http://www.podvoda.com/expedicii.php>

ПЛАВНИЦИ!

Кои са моите?

Веселин Михайлов

И така... Решили сте да направите решителна крачка напред и... да скочите в дълбокото. Цял живот сте мечтали да го направите и ето, че най-накрая е дошъл моментът да се гмурнете. Заставайте пред щанда във водолазния магазин и се чудите какви плавници да изберете. Преди двайсетина години всички бяха еднакви, но днес изборът не е толкова лесен. Има много различни марки, **традиционни и патентовани**, които се хвалят с уникалните си методи на изтласкване и претендират, че са най-добрите. Въпросът, който трябва да си зададете, е: "Кои плавници са точно за мен?"

Предлагам ви общ преглед на най-популярните видове водолазни плавници и всички "за" и "против" тях.

ТРАДИЦИОННИ ВОДОЛАЗНИ ПЛАВНИЦИ

Тези плавници използват вашите основни мускулни групи, за да ви движат под водата с максимална ефективност. Когато замахнете надолу, те се втвърдяват, за да изтласкат голямо количество вода под вас, като по този начин ви придвижват напред. Когато връщате крака си обратно нагоре, ви позволяват да го направите с минимално усилие. Основното предимство на традиционните водолазни плавници е тяхната гъвкавост. Няма значение дали се гмуркате в откритата вода, при потънал кораб, в пещера или срещу течението, тези плавници ще работят за

вас и то добре. Накратко, те са най-добрият избор за начинаещия водолаз, който още не е сигурен в кой вид гмуркане ще се влюби. Недостатъците им са малко. Единствено, когато се гмуркате в кристално чистата топла вода на тропиците и правите по-големи преходи, другите видове патентовани плавници, например раздвоените Split Fin, биха ви осигурили същото представяне като традиционните, но с доста по-малко усилие. Популярни примери за традиционни водолазни плавници са Mares Quattros и Scubapro Kinetix.

ПЛАВНИЦИ С ДЪЛГО ПЕРО

Удължените водолазни плавници работят по същия начин като традиционните, с тази разлика, че... (тази новина направо ще ви шокира!) са по-дълги. Да, но не е толкова просто. Освен това, удължените плавници стават и много по-твърди от традиционните, което разбира се, означава по-голяма сила, но и значително по-голямо усилие. Този вид се използва предимно при фридайвинга. Удължените плавници осигуряват мно-

го по-голяма скорост, когато плувате във водата без водолазна екипировка, но като се прибави съпротивлението на водолазното оборудване, накрая се получава същият тласък като при традиционните плавници, но с много повече усилие. Въпреки че някои водолази се кънат в своите удължени плавници, повярвайте, този модел не е най-добрият избор за начинаещи.

ПАТЕНТОВАНИ ВОДОЛАЗНИ ПЛАВНИЦИ

Този категория включва видовете Force Fin и Split Fin.

FORCE FIN - ГРОЗНОТО ПАТЕ НА ВОДОЛАЗНИЯ СВЯТ

“Що за плавници са това? Това са най-грозните и абсурдни плавници, които съм виждал! Все едно, че съм си сложил рибени опашки на краката. Виждате останалото ми оборудване – толкова е стилно! Защо са ми тези странни плавници?”. Това общо взето, са коментарите, които съм чувал, когато някой види Force Fin. За съжаление този нестандартен модел понякога служи като примамка. Хората си ги купуват заради екзотичния им вид, а не заради това, каква работа вършат. Затова реших да ви представя малко информация в тяхна защита.

КАК РАБОТЯТ FORCE FIN?

Дизайнът им е създаден така, че да наподобява опашката на кит. Накратко, те не са грозни, а функционални. Плавникът е заоблен от едната страна и вдлъбнат от другата, за да осигури максимален тласък при движението на крака ви надолу. Защо този дизайн е толкова важен? Помислете за анатомията на краката си. Когато ритнете надолу, използвате основните мускули на краката си - четириглавите мускули (квадрицепс). Те са изключително мощни и ви дават голяма сила. Force Fin впрегат тази сила, за да ви изстрелят напред във водата. Всъщност производителите им твърдят, че силата, която произвеждат тези плавници, е толкова голяма, че дори не е необходимо да се използват каишки, за да се задържат. (Това не съм го опитвал, но тези плавници със сигурност действат). Когато връщате крака си обратно в хоризонтално положение, силните ви четириглави мускули се освобождават и движението се поема от много по-слабите ви сухожилия. За да се избегне умората, плавниците трябва да правят това освобождаване възможно най-лесно за водолаза. Ето къде се проявява заоблената страна. Водата се стича от обратната страна на Force Fin, правейки възстановяването бързо и фактически без усилие.

Ват обикновените си плавници, а аз съм с раздвоени. Винаги ги побеждавам и то без дори да се задъхам. Звучи страшно, нали? Да, но само, ако знаете как и при какви условия трябва да използвате този модел. За да извлечете най-доброто от раздвоените плавници, ще трябва малко да промените начина си на ритане под водата. Дългите, широки махове, на които сте научени с

РАЗДВОЕНИ ПЛАВНИЦИ ИЛИ SPLIT FIN

Вие сте Open Water водолаз? Вместо да се гмуркате в пещери, предпочитате да изминавате големи разстояния, като кротко си разглеждате кораловите рифове? Ако е така, купете си чифт добри раздвоени плавници. Но първо трябва да изясним нещо. Splitfins® е регистрирана търговска марка на фирма Atomic Aquatics. Аз използвам термина “раздвоени плавници” за всички плавници, които са разцепени от средата надолу като Tusa X-Pert Zoom.

Примери за други раздвоени плавници са Twin Jet и Twin Jet Max на Scubapro, Raptor на Mares и Apollo Bio-Fin. Като цяло всички плавници действат по един и същи начин. Когато ритнете надолу, раздвоението се отваря във формата

на “V”. Голямото количество вода, засилена през малкия “V”-образен отвор, упражнява високо налягане върху долната част на плавника. Налягането от другата страна на плавника е по-ниско. По този начин водолазът се изтласка напред (представете си начина, по който излита самолетът). Резултатът е, че водолазът плува във водата с изключително малко усилие.

КАКВО УСИЛИЕ СЕ ПРИЛАГА С РАЗДВОЕНИТЕ ПЛАВНИЦИ?

Положеното усилие е толкова минимално, че когато повечето хора пробват за първи път раздвоени плавници, смятат, че те нямат никакъв ефект. Единственият начин да продавам тези особени плавници, е да предизвикам учениците си на подводно състезание. Те използ-

традиционните плавници, не действат добре при раздвоените. Ще установите, че получавате много повече енергия, ако използвате къси, бързи удари. Между другото, скъсявайки движенията, ставате и по-аеродинамични, като намалявате съпротивлението, а това повишава скоростта ви и същевременно намалява усилията при ритане.

ДАЛИ РАЗДВОЕНИТЕ ПЛАВНИЦИ СА ПОДХОДЯЩИ ЗА МЕН?

И така, въпросът е, кога тези плавници работят добре и кога трябва да се избягва използването им? Раздвоените плавници са чудесни за открита вода, независимо от течението. Стига течението да е достатъчно безопасно за гмуркане, няма проблем да сте с вашите раздвоени плавници. От Atomic дори твърдят, че техните раздвоени плавници са **независимо тествани** и при плуване срещу течението показват намаляване на консумацията на въздух от 20% до 40% в сравнение с традиционните. Имайки предвид собствения си опит, бих казал, че вероятно са прави. Ако обаче сте водолаз, който харесва затворените пространства, като кърмата на потънал кораб или галерията на някоя подводна пещерна система, бих ви препоръчал да изберете различен вид плавници. При тези условия водолазите често използват специални движения с краката, наречени frog kick. Установил съм, че на раздвоените плавници им липсва необходимият финес, за да работят ефективно при този начин на ритане.

ИЗБОР НА ПЛАВНИЦИ

Избирането на правилния плавник вече не е толкова лесно, колкото беше едно време. Тогава можехте да влезете в някой магазин и да кажете: "Трябва ми чифт водолазни плавници" и щяхте да получите две големи, тежки, плоски парчета гума. Ако търсехте черни, те щяха да имат желания цвят. Сега нещата са малко по-различни. Има плавници във всички цветове на дъгата и толкова различни модели, че може да ви се завие свят от разнообразие. Но кой вид да изберем и как да преценим дали плавниците ни стават? Нека видим.

КОЙ ВИД ПЛАВНИЦИ ДА СИ ИЗБЕРА?

Добър въпрос. Отговорът зависи изцяло от това, какъв вид гмуркане планирате да практикувате и какви усилия искате да правите по време на плуване. Ако не сте много сигурни, ви препоръчвам традиционни плавници, като Scubapro Kinetix или Mares Quattro. Тези модели са много гъвкави, универсални и работят добре за всеки и при всякакви условия. Повечето начинаещи водолази планират да се припичат на слънце на някое екзотично място и да се гмуркат край рифовете в кристално чиста вода. При такива условия аз бих използвал раздвоени плавници. Напоследък те са навсякъде. Основната причина, поради която тези плавници са добри при гмуркането за удоволствие е, че те са толкова удобни, че едва се усещат на краката. Изискват много по-къси движения, за

да ви осигурят същата сила, каквато и традиционните, но с нормален удар. С раздвоените плавници можете да се плъзгате във водата без усилие и да си разглеждате всички онези прекрасни малки животинки, които населяват тропическия риф. Като цяло ще консумирате много по-малко въздух, отколкото ако носехте традиционни плавници. Цената на раздвоените е малко по-висока, но си струва всяка стотинка.

И така, след като вече сте решили какъв вид плавници искате, трябва да сте сигурни, че ще си купите точно тези, които ще ви прилягат.

ИЗБОР НА ТОЧНИЯ РАЗМЕР ПЛАВНИЦИ

Ок. След като обуем плавниците, станем и направим бърза разходка напред-назад из водолазния магазин, за да проверим как ги усещаме... Шегувам се.

Ако мерим плавници с каишки, трябва да сме обути с водолазни боти. Ако нямаме водолазни боти, горещо ви препоръчвам да си купите, защото каквито и плавници да изберете, усещането с боти ще е различно. Петата ви трябва да изпъква от 2,5 до 5 см извън плавника и трябва да можете да движите плавника, без да имате усещането, че кракът ви се върти в пантофа му. Ако плавниците ви издържат тези два теста, значи сте уцелили размера.

Сега вече сте готови да се отправите към водолазния магазин и да изберете перфектния чифт плавници. Във водолазните магазини има опитни и добре информирани водолази, така че не се страхувайте да задавате въпроси. Късмет и безопасно гмуркане!

Facing Reality.

When gender specific design stands out.

**WATER
PROOF®**

ИДЕЯ КАКВО МОЖЕ ДА СЕ ПРАВИ ПОД ВОДАТА

Живко Алексиев

СЛЕД КАТО ПОНАТРУПАХ ИЗВЕСТЕН БРОЙ ЧАСОВЕ ПОД ВОДАТА ДА ПУСКАМ МЕХУРИ И ДА СЕ РАДВАМ НА ЧЕРНОМОРСКИ И СРЕДИЗЕМНОМОРСКИ КРАСОТИ, РЕШИХ, ЧЕ ТРЯБВА ДА ДОПЪЛНЯ АРСЕНАЛА СИ ОТ ОБОРУДВАНЕ. НАЙ-ЛОГИЧНО БЕШЕ ДА СИ ВЗЕМА ФОТОАПАРАТ. ПО ПРИНЦИП СЪМ ЕДИН ОТ ОНЕЗИ ЛЮБИТЕЛИ-ФОТОГРАФИ, ДЕТО СНИМАТ, КОГАТО СЕ СЕТЯТ И ТО АКО СИ НОСЯТ АПАРАТА. ТА ПОЧНАХ ДА ТЪРСЯ ФОТОАПАРАТ, КОЙТО ДА НЕ ИЗИСКВА ПОНЕ ВИШЕ, ЗА ДА СЕ БОРАВИ С НЕГО.

Ако някой си е купувал фотоапарат, знае през какво минава, но тук накратко ще споделя моя опит.

Първо се харесва модел фотоапарат – гледат се пиксели, настройки и тем подобни неща. После се пита за бокс – за незапознатите с терминологията, това е прозрачна кутия, в която слагате фотоапарата, за да можете да снимате под водата.

Следва ровене по измачкани листове да се гледа за цена и наличност. В добрия случай за избрания модел има бокс, в противен случай се налага да почнете отново процедурата по избиране на апарат. Та, ако случайно за избрания модел има бокс, радостта ви трае до момента, в който ви кажат, че доставката е след две седмици, поне. Край с планираните снимки през почивните дни. Нищо де, за следващия път ще имате бокс. Поемате дълбоко въздух преди да питате за цената – тя варира от половината на цената на фотоапарата до същата цена, колкото самия апарат.

След като станете горд собственик на бокс с фотоапарат, започвате да се гмуркате за снимане. Голяма радост, до момента, в който почнете да се лутате между настройки, светлина, мътнотия и липса на това, какво да се снима. В Черно море снимките може да се правят и на шнорхел, тъй като видимостта е доста малка и най-добре да е близо до повърхността. За предпочитане е бистрата вода на Средиземно или още по-качествената на Червено море.

REEFMASTER MINI

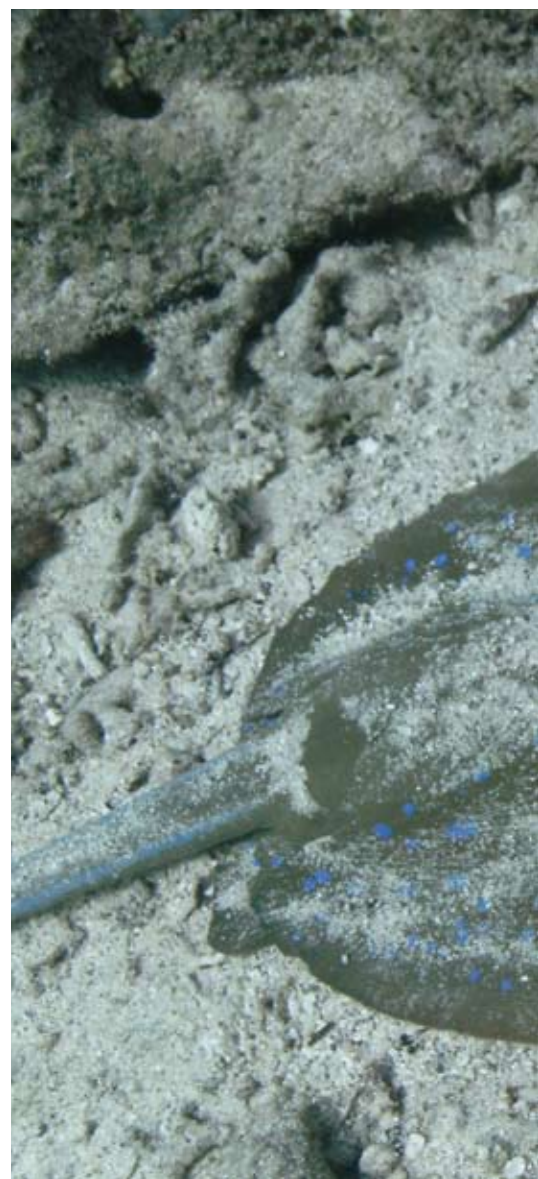
REEFMASTER MINI

- 6.0 мегапикселова камера
- Бърз старт и фокус
- Настройки за суша и вода: Auto, Sport, Night, Portrait, Landscape
- Възможност за външна светкавица
- 2" дисплей
- Дълбочина до 40м
- Компактен дизайн
- Гумирана за по-добър захват
- Две стандартни AA батерии

След известно време снимане на неизброимо количество ненужни снимки, почват да включват как се правят. Един приятел казва, че от около 200 снимки само 4-5 стават, другото се трие. Та тука идвам да споделя, че е добре да се вземе и голяма карта, за да може спокойно да се снима, а голямата карта позволява и дълги филмчета да се снимат.

В един момент възниква проблемът със светлината. Колкото и да е кристална водата, в дълбочина почват да се губят топлите цветове. За да може да изпъкнат тези цветове, се появява необходимостта от светкавица. И ето тука се сблъскват с истински проблем. Да, вярно, самият фотоапарат има малка светкавица, но под водата тя създава повече проблеми, отколкото помага, затова е необходимо външна такава. Та започва едно търсене на светкавици. По-горе споменах за проблема с намирането на бокс, е, със светкавицата е доста по-трудно. И започва търсене в интернет и поръчки от Щатите, Япония и къде ли не. Започват да се лутат между различните фирми, които предлагат такива неща и да нагазват в материя, която ви става все по-непонятна. Двойни светкавици, акумулатори, оптични кабели и какво ли още не.

За моя радост, всъщност и късмет, в един водолазен магазин намерих всичко гореизброено накуп – т.е. фотоапарат, бокс и светкавица – три

SEALIFE DS 600

SEALIFE DS 600

- 6.1 мегапикслова камера
- 12 x тега зоот(3x оптичен плюс 4 дигитален)
- Възможност за заснемане на видео със звук
- Възможност за външна светкавица
- 2.5" дисплей
- Дълбочина до 40м
- Компактен дизайн (8.9см X 14см X 8.6см)
- Гумирана за по-добър захват
- Акумулаторна батерия (3.7v, 650mAh)

В едно. Най-важното, което установих е, че всичко е правено като едно. Т.е. боксът, апаратът, и светкавицата са от една и съща фирма. Комплектът е едно цяло. След като започнах да чета упътванията, разбрах, че светкавицата си има настройка специално за дадения апарат, което позволява на- временно присвояване заедно с кадъра. Разбира се, имаше и безброй настройки, ако светкавицата се използва с други фотоапарати.

Марката не ми говореше нищо, но след кратка справка в интернет разбрах доста положителни неща за комплекта. Е, май се оказа, че в България съм първи-

ят собственик на тази марка или така ме омаяха в магазина. Та за това реших да споделя някои впечатления.

ОПИТЪТ МИ С КАМЕРАТА

Оказа се, че фотоапаратът има три отделни функции за снимане под вода. Без светкавица, с външна светкавица на автоматичен режим и с външна светкавица на ръчен режим. Тъй като за мен това беше нещо съвсем ново, реших, че ще се пробвам да снимам само с първите две възможности.

Режимът без светкавица добавя червен цвят към снимката, за да компенсира

АКСЕСОАРИ

ДИФУЗОР

Дифузорът предпазва снимките от преекспониране, когато се снима макро или с широк обектив. Можете да поставите дифузора лесно дори и под вода. Подходящ е за модел светкавица SL 960 и SL 961 D.

ШИРОКОЪГЪЛЕН ОБЕКТИВ SL 970

Перфектен обектив за любителя-фотограф. SL 970 е равностоеен на 24 мм обектив и увеличава обхвата с 50%. Подходящ за всички Sealife апарати.

ШИРОКОЪГЪЛЕН ОБЕКТИВ SL 973

24 мм оптика и предпазно капаче за Reefmaster Mini.

FLASH SET SL 960

Въпреки че SeaLife има вградена светкавица, се препоръчва използването на допълнителна за по-добра наситеност на цветовете. Ъгълът и позицията на светкавицата се регулират. Има и бутон за включване и изключване. Работи с 4 стандартни AA батерии.

FLASH SET SL 961 D

Универсална светкавица за всякакви цифрови апарати. Силата на светкавицата се настройва автоматично към светлината, но може да се настройва и ръчно. Светкавицата прави цветовете много по-наситени при почти всякакви условия. Ъгълът и позицията на светкавицата се регулират.

загубата на топлинните цветове в дълбочина. С този режим установих, че снимката става така, както се вижда

долу – т.е. ако е по-тъмно и по-синьо, същото се предава и на кадъра. Ако обаче сте на много плитко и светлината е добра, по-добре да не се използва тази функция, тъй като това дава допълнително червен цвят на кадъра.

Функцията “автоматично снимане” с външна светкавица е най-веселата част. Външната светкавица изисква много майсторлък, като причините за това са няколко.

Първо – насочването на светлината. Голяма игра е да се насочи светкавицата да освети точно това място, което се вижда през визьора на фотоапарата. Ако не се насочи правилно, тогава кадърът става много тъмен. (Това явно идва от функцията на апарата).

След като се насочи светлината към кадъра, който искаме да снимаме, идва

вторият интересен момент – осветяването. Има три варианта – перфектна снимка, изгорял кадър или недостатъчна светлина. Светкавицата, която ползвам, има настройка за намаляване на силата ѝ. Това замества дифузора при други светкавици. Та след като се установи, че кадърът не е перфектен, започва намаляване или увеличаване на силата на светлината, приближаване или отдалечаване на светкавицата. Това е основната причина да се правят толкова много кадри, за да се получат няколко добри. Затова не трябва да се отчайвате.

Всичко ще да е супер, само ако не забравяме, че сме във водата. От една страна, трябва да си следим плаваемостта, от друга – теченията могат да ни отдалечат или приближат към обекта и цялата настройка на светкавицата като светлина и дистанция се променя. Т.е. има доста неща, с които да се съобразявате.

И не на последно място, не забравяйте, че не трябва да се превръщаме в такива, които, като ги попитат как са изкарали почивката, трябва да погледнат снимките, за да разберат къде са били.

Все пак, трябва да се насладим на гмуркането.

ТЕЖЕСТ

Тежестите на SeaLife компенсират естествената плаваемост на камерата и светкавицата. Така за вас остава само удоволствието.

**ВЪРХОВНО
ПОСТИЖЕНИЕ,
ДЕФИНИРАНО
ПО НОВ НАЧИН.**

Ако търсите регулатор, който да ви осигури оптимални резултати във всяка ситуация, МК 17/G250V е правилният избор.

Управляваната чрез мембрана, балансирана първа степен се допълва прекрасно с нашия класически модел G250V. С помощта на най-новите технологии се осигурява 35% по-голям въздушен поток.

Капсулираната първа степен и металните компоненти на втората степен правят регулатора извънредно подходящ за студена вода и сурови условия.

Предлага се като комплект с първа степен МК 17 или с МК 19 с въртяща се глава.

**DEEP DOWN YOU
WANT THE BEST**

www.podvoda.com
Sportissimo
бул. Стамболийски 51, София
GSM: 0889 416 846
magazin@podvoda.com

JOHNSON
OUTDOORS

**ПРЕДПОЧИТАН ОТ ВОДОЛАЗИТЕ,
КОИТО ИСКАТ НАЙ-ДОБРОТО.**

ТАЙЛАНД

Анелия Александрова, Копенхаген

ТОВА Е МЯСТО, ОТ КОЕТО НЕ ТИ СЕ ТРЪГВА ИЗОБЩО. СЪЗДАДЕНО Е ЗА ТУРИСТИ.

ОТИДОХМЕ В ТАЙЛАНД СЪС СИНА МИ СЛЕД ПРОДЪЛЖИТЕЛНАТА ДАТСКА ЗИМА. УЖ ЗА ЕДНА СЕДМИЦА, А ОСТАНАХМЕ ДВА МЕСЕЦА!

ТАЙЛАНДЦИТЕ СА ФАНТАСТИЧНИ ХОРА, ЗА ЦЯЛОТО ТОВА ВРЕМЕ НЯМАХМЕ НИТО ЕДНО НЕГАТИВНО ПРЕЖИВЯВАНЕ, НАВСЯКЪДЕ НИ ПОСРЕЩАХА С УСМИВКА. В КУЛТУРАТА ИМ Е ДА СЕ УСМИХВАТ И ДА СА БЛАГИ, НИКОГА НИЩО ЛОШО НЕ НИ СЕ СЛУЧИ И НИКЪДЕ ПО НИКАКЪВ НАЧИН НЕ СМЕ СЕ ЧУВСТВАЛИ ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ В НЕПРИЯТНА СИТУАЦИЯ.

ТЕ ЗАТОВА ЖИВЕЯТ - ЗА ТУРИСТИТЕ. НАВСЯКЪДЕ Е СТРАШНО УРЕДЕНО И НЯМА НУЖДА ДА РЕЗЕРВИРАШ НЕЩО ПРЕДВАРИТЕЛНО. ХОТЕЛИ, ТУРИСТИЧЕСКИ АГЕНЦИИ, ВСИЧКО ТИ Е ПРОСТО ПОД НОСА. НЯМА НУЖДА ДА ТЪРСИШ, ТЕ ТЕ НАМИРАТ И ТИ ПРЕДЛАГАТ, ПРИНЦИПЪТ Е - ЕЛА ДА СИ ИЗБЕРЕШ. И Е ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ЕВТИНО.

ПЪТУВАНЕТО

В момента, в който си погдохме краката от влака на гарата в Чианг Май (Chiang Mai), готича една симпатична мъничка дама, на която всички ѝ викаха мама Хъни и ни казва: "Welcome to our nice city! Come with me". Ей такава мъничка, говори готин английски, много чаровна и казва: "Предлагаме ви безплатно такси, елате, ще ви заведа". Междувременно на гарата видяхме още двайсетина тайландци с табели - предлагаха таксита, хотели и т.н. Нашето такси се оказа един микробус с десетина места. Докато си качвахме багажа в микробуса, мама Хъни дойде с още една група - 3 момичета англичанки на околосветско пътешествие и 2 момчета от Норвегия. Натикаха ни в микробуса и мама Хъни казва: "Сега вие за кой хотел сте? А вие?". Ние предвартелно си бяхме харесали един хотел чрез Lonely Planet (www.lonelyplanet.com), това са пътеводители с много удобна практическа информация. Чрез тях можеш да се ориентираш какви са цените и условията и да си избереш хотели и ресторанти спрямо твоя бюджет. Много добри книги за пътуване.

Казваме на мама Хъни нашия хотел и тя отговаря: "Добре, ще ви откараме до там безплатно, но първо искам да ви заведем до нашия хотел, всъщност имаме два хотела. Не сте задължени, но ако ви хареса, мога да ви предложа: първият хотел е много нискобюджетен и е за студенти, които нямат пари. Там банята е обща на етаж. Стаята струва 50 бата (което няма и 2 лева!). Обаче другият ни хотел има басейн. Тези, които се настанят в първия хотел, могат да ползват безплатно басейна. Вторият хотел има климатик, условия, баня във всяка стая и... струва 300 бата (12 лева!)"

Тайландците са страшно чисти хора и дори някъде да е старо и захабено, то със сигурност е чисто. Ние обикновено отказвахме много стари места, но дори и в ново строителство, нови хотели и малки семейни хотелчета се намират стаи за около 20 лева. В луксозни хотели стаите вървят за около стотина лева. Съвсем човешки цени.

Закараха ни на първото място. Погледнахме. Не ни хареса и избрахме второто. Другите също харесаха втория хотел и останаха, а мама Хъни ни предложи още същия ден безплатно да ни

ФАКТИ

До Тайланд се стига лесно с директни полети от Сингапур, Европа и Северна Америка. В страната пък придвижването става предимно с влак.

Можете да се гмуркате през цялата година. Температурата на водата средно е 25 – 29° C.

Ще ви е необходима виза за посещението в Тайланд, а ако решите да удължите престоя си повече от 30 дни, трябва да я презаверите.

Можете да ползвате телефона си на установените роуминг тарифи. В големите градове можете винаги да намерите място с интернет връзка.

220V, 50Hz

Тайландски бат. Приемат се и Американски долари.

Няма данни за опасни и заразни заболявания. Внимавайте с ястията – понякога са твърде екзотични за европейския стомах.

GMT + 7

разведат из града и да видим фабрики за бижута, коприна, сребро, чадъри... Ние бяхме уморени и не отидохме с останалите, а след два дни. Микробусът дойде специално за нас и ни заведе, въпреки че не бяхме с групата.

Тайландците те карат да се чувстваш като бог. Хубавото е, че не го правят сервилно. Естествено че имат интерес да печелят пари и явно от всичко си взимат проценти, но не ти досаждат. Като те видят, че си чужденец, веднага ти предлагат нещо, но като кажеш "не", дори само с ръка да махнеш, веднага се отдръпват. Изобщо не ти досаждат. Много достойно се държат. Готини хора, с чувство за хумор, когато и да ги заговориш, винаги са приказливи и услужливи.

Ходихме през джунглата до едни водопадни. Вървиш с раниците, къпеш се в реката, а вечер си на свежи, готвят на огън и спиш под навес. Преспяхме в едно село, където нямаше нито ток, нито вода. Ние, европейците, едва се влачехме в тая жегата с тежките раници, а единият от водачите тичаше напред през джунглата с цялата храна на гръб, пристигаше час-два преди нас и сготвяше храната. Фантастична храна! Ориз с гарнитури от всякакви зеленчуци и плодове, с пилешко месо и подправки. И госта лютото!

Двамата със сина ми пътувахме като "беклакери" (с раниците на гръб) и не

търсехме луксозни хотели, а просто места, където да преспим, основното ни беше движението.

Искахме да усетим автентичната тайландска култура. Отидохме в Хуа Хин (Hua Hin), на 3 часа от Банкок. Намерихме едно много готино хотелче на плажа със стаи, построени на колове над брега. Не бяха във водата, но повдигнати над пясъка. Но когато на сутринта се събудихме и отворихме прозореца, водата беше стигнала до него – беше дошъл приливът. Беше толкова красива! Изгревът на слънцето над морето, лодката под прозореца – невероятна гледка! Имаше намерение да останем там за по-дълго, даже си предплатихме хотела, но когато вечерта тръгнахме да разглеждаме града, се оказа, че европейските дебелащи, предимно англичани и германци, са изкупили заведенията и ги направили английски барове, ирландски пубове и германски ресторанти, в които на закуска сервират германски вурст, а на вечеря се пие ирландско уиски. Гледаш някакви абсолютни грозници, дебели, отвратителни, мазни простащи, които са хванали красиви тайландски момичета и се правят на мъже. Грозна гледка. Целият град е като някакъв огромен бардак. Изтласкали са местното население навътре в сушата. Тайландците по крайбрежието бяха само обслужващ персонал – сервитьорки, чистачки, масажистки. Стана ни много неприятно и се изнесохме оттам към по-непокаранени места.

ДАЙВИНГ

Дайвинг центровете са на всяка крачка. Тях ги държат европейци или американци, а персоналът е от местни.

Бях се гмуркала в Египет, но нямах изкарано ниво. Първото ниво го взех на остров Пи Пи (Phi Phi), където се оказа, че инструкторът и жена му са датчани, а аз бях единствената им курсистка. Придружаваха ме един дайвмастер и един инструктор. Беше много готино, защото ми обърнаха голямо внимание. Все пак с тая цел заминахме, защото синът ми вече беше изкарал курсове в Южна Америка и трябваше да го настигна в обучението, за да се гмуркаме заедно. Най-смешното беше, че след първите гмуркания ме затвориха в една малка стаичка да уча теория и да гледам видео уроци. В стаичката нямаше прозорци, климатикът бучеше, от видеото се чуваха глухи подводни звуци, и получих ужасна морска болест

Вечер, след уроците ходихме да плуваме с шнорхели да търсим акули. Близко до плажа, където бяхме отседнали, имаше малко островче, което наричаха „Островът на акулите“. Там ходехме със сина ми да търсим акули, но и гвамата ни беше доста страх. Държахме се за ръце и само ако някой направеше рязко движение, другият веднага подскочаше. Като приближавахме острова, надигахме глави да оглеждаме за перки. Акули обаче видяхме по-късно, но не на шнорхел, а при гмуркане. Бяха доста и все тигрови. Те не нападаха. Малки около метър и половина, общо взето си лежаха по гръното, не се движеха и не бяха активни.

ПИ ПИ

Пи Пи е най-малкият тайлангски остров и се смята за един от най-красивите за гмуркане. Беше минало не повече от година и половина от опустошителното цунами и из заведенията още имаше залепени снимки от разрушенията. Виждаха се още оголени места, но в същото време беше започнало ново строителство. На острова живеят около 2000 души местни и приблизително още толкова туристи. Много малък остров е, така че специално там можеш да имаш проблем да си намериш места за спане през сезона. Има едни малки плажчета, които са по-необитаеми и го тях се стига за 10-15 мин. през джунглата. Намерихме едно фантастично кътче и там спяхме почти на самия плаж в бунгала тип – наколни жилища. Чувах морето, как шуми, а над теб са само банановите палми. Много красиво. А самите тайландци спяха на брега под една мрежа, на пейки.

КО ТАО

След това решихме да отидем на остров Ко Тао (Koh Tao), "ко" означава "остров" на тайландски. Той е много търсена дестинация от водолазите. По време на пътуването се замислих, че отново сме тръгнали ей така, без да знаем как ще намерим пристанището и как ще си уредим заминаването до острова, но тревогите ми се оказаха безпредметни, защото в Тайланд всичко е направено за туриста. Още със слизането от автобуса те посрещаша гид, който ти купува билет, води те до пристанището и докато чакаш, те черпи кафе. Той се занимава с всичко. Какъвто и проблем да възникне, се решава срещу скромна сума, която разпределя по веригата от хората, въвлечени в решаването на проблема.

Оказа се, че синът ми си е забравил в автобуса чантичката с дисковете. Бяхме пристигнали в 4 сутринта. Гидът намери едно момче с моторче и двамата със сина ми отидоха до мястото, където си почишат шофьорите на автобусите и намериха дисковете. А валише проливен дъжд! Но всичко се прави с усмивка и в услуга на туриста. Платихме около 5-6 лв. за услугата.

После ни качиха на един голям катамаран, пълен с европейски туристи-водолази и тръгнахме към Ко Тао. Той е далече – на 4 часа път. На борда започват да те ухажват представители на дайвинг центровете. Минават с едни големи фотоалбуми и ти показват какви екстри предлагат. И понеже конкуренцията е голяма, можеш да се пазариш. "Ок, ще си помисля", на втория също, а третият вече ти предлага цена за гмурканията, хем по-ниска от предишните, хем в нея ти включва и четири ношувки (с молба да не го изгадеш пред колегите му, защото имали уговорка да не си подбиват цените). А то си излиза направо без пари. Е, вярно, не си в някакъв луксозен хотел, но ние пък нямахме претенции, защото отивахме на дайвинг. Въпреки всичко, стаята си беше много нормална. В дървени къщички. За да стигнеш до пристана, минаваш по едно дървено мостче през ресторанта, където и се хранехме.

Под водата е пълно с всякакви риби, но лошото е, че е пълно и с хора. Като на гарата! Тълпи, лодки, шум... Твърде туристическо.

След едно от гмурканията имаше жестока буря и на излизане от водата трябваше да заобиколим целия остров

заради вълнението. Ама такава буря – гъжд и огромни вълни, че ме хвана страх, че няма да оживеем.

Там реших да изкарам и Rescue Diving. Бяхме аз и един огромен холандец – сигурно имаше 200 kg и беше към 2 метра висок. Много усилия ми трябваха, за да го спасявам, защото във водата тежеше като олово. А когато той ме спасяваше, беше много смешно, защото в старанието си така силно ми стискаше носа и за да ми даде въздух погскачаше и ме потапяше още по-дълбоко.

Точно накрая имаме много интересна случка. Тъкмо завършихме курса за Rescue Diver и се прибрахме по плажната ивица с дебелия холандец и с инструктора германец, отдавна живеещ там. Питам го дали му се е случвало досега да спасява някого и той тъкмо казва: "За щастие, не", когато няколко човека от местните готичват до брега и започват да гледат тревожно в морето. Оказа се, че лодка с техни хора се е обърнала. Виждаме, че двамата излизат, но третия го носят, а той – син, зелен. Не дава никакви признаци на живот! А ние, трима спасители, стоим и не можем да реагираме. Дори инструкторът. Вцепенихме се! Минаха около минута-две, в които трябваше да вземем решение какво точно да направим! Имах чувството, че това са най-дългите 2 минути в живота ми. А току-що бяхме завършили курса!

Добре, че инструкторът се съвзе бързо, направи му изкуствено дишане, масаж на сърцето, обърнахме го на една страна и човекът започна да кашля и плюе вода. Спасихме го! Обадохме се в най-близкия дайвинг център да го сложат в камера да подиша кислород и после го закараха в болницата.

После разбрахме от близките му, че се е оправил, но е бил на ръба.

Еми, това е за Тайланд.

Непременно трябва да се види!

ЗА МАЙМУНИТЕ И ТИГРИТЕ

Lopburi

Всички прозорци в Lopburi са със здрави метални мрежи, а храната е под тежки похлупаци. Градът е известен с особените си жители, които се катерят по сградите и крадат всичко, което става за ядене. Маймуните са навсякъде и са особено любопитни към туристите, защото около тях винаги има кълъпачка.

Tiger Temple (Wat Pa Luangta Bua Yannasampanno Forest Monastery)

Ако ви предлагам да отугеме до Wat Pa Luangta Bua Yannasampanno Forest Monastery, може би ще се зачудите за какво ви говорят (и със сигурност няма да можете да го повторите), защото името, с което това място ни е познато от Animal Planet и Discovery Channel е много по-семпло: Tiger Temple - Храмът на тигрите. Първото тигърче било донесено в манастира през 1999 г. и оттогава там са се родили 21 малки. В момента тигрите са около 16.

БАНКОК

В Банкок има цял квартал с канали - The Khlongs. Има дори и пазар, който е във водата. Всичко е на лодки. И стоката - зеленчуци, плодове, сувенири, и сергии. И ти ходиш, естествено с лодка-такси да пазаруваш! Много е интересно. Спираш, пазариш се, като на истински пазар. На някои от лодките дори готвят и продават топла храна. Като на Mc Drive - посочваш си от твоята лодка какво искаш, те ти сипват и продължаваш! Много екзотично!

Плаващият пазар в Банкок

Дворецът в Банкок

DEEP BLUE

ВОДОЛАЗНИ ЦЕНТРОВЕ БЪЛГАРИЯ

DEEP BLUE

Централен офис:

София 1421, бул. Арсеналски 21

тел. 02/963 17 08, факс 02/ 963 20 88

мобилен: 0888 506 520; 088 94 16 846

e-mail: info@diving-bg.com

DEEP BLUE 2

Златни пясъци, басейн на х-л Морско око

мобилен 0889 41 68 46

e-mail: info@diving-bg.com

DEEP BLUE 4

С. Българево, Община Каварна, Ул. 2

мобилен 0888 506 520

e-mail: info@diving-bg.com

DEEP BLUE 3

Слънчев бряг, до дискотека КАКАО

мобилен 0887 92 47 27

e-mail: info@diving-bg.com

www.diving-bg.com

ГМУРКАНЕ В БАЛИ

Милен Николов

ПЪТУВАНЕТО

Комбинирането на полезното с приятното винаги е добро. Съпругата ми имаше конференция в Сингапур и предложението ѝ да я придружа за 3-4 гена постепенно се превърна в идея за голяма ваканция. Синът ми току-що бе изкарал курса за Junior Open Water Diver и съвсем в реда на нещата започнахме да се оглеждаме за подходяща diving дестинация в региона. Постепенно се оформи идеята за остров Бали. Пропускам досадното пътуване, но само за информация: най-удобни са полетите от Истанбул до Сингапур или Куала Лумпур, последвани от директен полет до Денпасар. На практика най-скъпата част от една такава екскурзия си остава пътуването. Вече пристигнали в Далечния Изток, цените са значително по-приемливи. Резервациите за хотелите и полетите си направихме по интернет на съвсем прилични цени.

Така стигам и конкретно до последния полет от Куала Лумпур до Денпасар. На борда на самолета ни посрещнаха с добре дошли на български. Оказа се, че стюардесата е българка – Ралица, която работи за авиолинии Qatar. Особено приятно е да срещнеш сънародник на хиляди километри от България.

Благополучно пристигнахме на летище Денпасар на о-в Бали. Виза се получава на самото летище, седмична или месечна. Предвидливо се бяхме обадили в хотела за полета, с който пристигаме, така че имахме осигурен транспорт и нямаше нужда да се ориентираме в обстановката.

В действителност, на такива екзотични места е необходимо известно познаване на местните нрави, за да не се изпада в конфузни ситуации. Хората са много учтиви и благосклонни, но винаги може да попаднеш на разни тарикати. От други пътувания съм установил, че е най-добре да вербуваш местен гид, склонен да обслужва само теб. Така, освен излишните разходи, си спестяваш и допълнителни ядове.

Благодарение на интернет бях установил връзка с местен dive club с гръмкото име – Bali International Dive Profesional. Не мога да твърдя, че няма по-добри или по-изгодни във финансово отношение клубове, но в никакъв случай не мога да се оплача от услугите, които предлагат. Клубът е добре организиран – предлага две големи лодки и наземен транспорт, така че на практика покриват всички дайв дестинации в Бали и съседните острови. Предлагат също и Nitrox при заявка от предния ден.

LIBERTY GLO

Уговорихме се първото спускане да бъде до потъналия на 11 Януари 1942 г. американски кораб USS Liberty. Малко история на кораба: американски транспортен кораб, погрешно анонсиран като мино Liberty, строен през Втората световна война. В действителност това е USAT Liberty Glo, построен през 1918 г. Водоизместимост 6211 тона, дължина 120 м, височина 17 м, задвижван с парна турбина.

Пътувайки от Австралия за Филипините, натоварен с железопътни релси и гуми, на 11 Януари 1942 год. в 4:15 е торпилиран от Японска подводница I-166 на 10 мили от пролива Lombok и получава пробойна. Разрушителите USS Paul Jones (DD-230) и HNLMS Van Ghent започват провлачване към Singaraja, но корабът поема твърде много вода и

с цел да спасят товара, го насочват към залива Tulamben, където засяга. По време на земетресенията през 1963г., свързани с изригването на вулкана Mount Agung, корабът се плъзга по склона и в момента лежи паралелно на около 35 метра от брега на дълбочина между 10 и 30 метра.

Изключително удобно и интересно място за гмуркане. Транспортирането го там става с кола. Местните носачи пренасят цялото оборудване, а за нас остава единствено удоволствието. В моя случай тъкмо се бях сдобил с нова видео камера и бокс за нея и няхах търпение да ги изпробвам. За лош късмет, оказа се че съм забравил червения филтър, така че първият ми запис е малко по-син от очакваното.

От дайв клуба тръгнахме петима клиенти с трима инструктори. Аз бях сам с местно момче на име Каги – изключително лъчезарен и винаги усмихнат с не лош английски. Гмурнахме се от брега и не след дълго на около 11 метра дълбочина се видяха очертанията на кораба. Видимостта според местните беше средна хубост, между 15 и 30 метра, но след Черно море за мен тя беше супер. Различни стандарти. Водата на 30 метра дълбочина според тях беше много студена (24 градуса!) – само ние си знаем какво значи това за хора, гмуркащи се предимно в нашето море. Първо минахме по цялата дължина на кораба. Той е обрасъл изцяло с анемони, горгони и корали – един истински коралов риф на 35 метра от брега, на който можеш да срещнеш почти цялото разнообразие, описано в Indo-Pacific

Reef Book. Въпрос на късмет какво точно ще срещнеш. Бих препоръчал за всеки, който реши да посети това чудно място, предварително да се запознае с това, което може да очаква да види. Аз бях неподготвен и горчиво съжалих още под водата. Баракудата, ейнджъл фиш и някои други по-популярни екземпляри естествено разпознах, но повечето бяха загадка. В далечината се мярнаха и акули. За местните това е нещо нормално и не го свързват с опасност за водолазите.

В крайна сметка, направихме две гмуркания от по 50 мин., обиколихме отвсякъде кораба и видяхме изключително разнообразие на видове в един от може би най-безопасните wresk dive обекти. Така приключи и първият ден, предвиден за гмуркане.

ФАКТИ

До Бали се стига лесно с директни полети от Сингапур или Малайзия. Летището се намира в Денпасар, в южната част на острова, а повечето места за гмуркане са в северната, така че е добре да планирате транспорта си.

Можете да се гмуркате през цялата година. През юли – септември е малко по-хладно. Мокър костюм от 5 до 7 мм е достатъчен, за да ви осигури комфорт, а за Нуса Пенида, където водата е по-хладна заради студени течения, 7-те мм са задължителни. Препоръчва се да имате и боти.

За гражданите на повечето държави се издават визи при пристигане на летището.

Местните GSM оператори работят с всички международни оператори на установените роуминг тарифи. В южната част на острова има и интернет почти навсякъде, но в северните курорти връзката е слаба или изобщо липсва.

230V, 50Hz

Индонезийски рупии. Приемат се и Американски долари.

Смята се че в Бали няма малария, но все пак се препоръчва да се пазите от ухапвания от комари.

GMT + 8

НА СУШАТА

На връщане уговорихме и програмата за следващия ден. Втория ден щях да се гмуркам със сина си, който е на 10 г., така че имах допълнителни изисквания. От клуба се отнесоха с подobaващо внимание към този факт и предложиха подходящата програма. Така, в очакване на следващия ден, се отгадохме на изкушенията на вечерта. Може би

тук е мястото да спомена разнообразието от sea food за любителите на тази храна. Невероятно разнообразие и все пак дори най-странните местни специалитети са напълно съвместими с европейския вкус. Богат избор от австралийско вино и много добра местна бира. Изобщи перфектни предпоставки за разпускане.

ОСТРОВ БАЛИ Е РАЙ
ЗА ТУРИСТИТЕ, НО КОГАТО
СТАВА ВЪПРОС ЗА БАНАНИ,
МАЙМУНИТЕ ВИНАГИ
ПЕЧЕЛЯТ СПРЯМО ГОСТИТЕ.
ПО-ДОБРЕ Е ДА ОСТАВИТЕ
ХРАНАТА СИ ВКЪЩИ,
ОСВЕН АКО НЕ ОБИЧАТЕ
ДА СЕ БОРИТЕ С ЯРОСТНИ
МАЛКИ ЗВЕРЧЕТА.

NUSA PENIDA

На следващия ден към 8 часа ни взеха от хотела. Цялото семейство първо отидохме до клуба да оборудваме сина ми и после поехме към плажа с лодките. Отново цялото оборудване беше натоварено, за нас остана само да се качим и да потеглим. Непосредствено преди да минем прибой по тяхна традиция местните пуснаха кошничка с цветя и храна, за да омилостивят боговете и да минат безпрепятствено през вълните. Независимо че Индонезия е най-голямата мюсюлманска държава в света, остров Бали е населен основно с жители, изповядващи хинду и следващи тези обичаи.

Първото змуркане беше предвидено за остров Nusa Penida в залива, наречен Crystal bay. Този залив е известен с това, че е единственото място в света, където на достъпна за любители водолази дълбочина може да се срещне Mola mola, известна още като Sun fish. За съжаление сезонът за това е от началото на август до началото на септември, ние бяхме пограничили малко. Може би за по-интересно ни бяха казали, че ако сме късметлии, може и през юли да се мерне някоя. Останалите от групата тръгнаха към местата с Mola mola, а нашата групичка, състояща се от мен, сина ми и Каги, се змурнахме сред коралите на Crystal Bay. В началото усещах притеснението на малкия от змуркането в непознатото море. Но само минути след потапянето притеснението му беше отминало – при отличната видимост гледката беше невероятна. Този път камерата беше с необходимия филтър и аз се наслаждах на невероятните картини и възможността да ги запечатам на видео. Естествено, няхах опит със снемането на видео под вода, но въпреки това картините са изумителни. Местният инструктор подхождаше с много внимание към малкия и го предразполагаше да се чувства спокоен. Дори без да срещнем Mola mola, удоволствието бе невероятно.

МОЛА МОЛА Е
НАЙ-ГОЛЯМАТА
ГРЪБНАЧНА РИБА
СЪС СРЕДЕН РАЗМЕР
ОКОЛО 1000 КИЛОГРАМА

След първото гмуркане направихме малък преход до един райски залив, където обядвахме и продължихме към второто място за гмуркане. Това беше кораловият риф срещу Red Temple на Nusa Penida. Заради силното течение това място не се препоръчва за начинаещи водолази, но днес времето беше хубаво и с добра видимост, така че решихме пак да се спуснем с малкия. Горкият от радост щеше да си счупи краката, докато бързаше да навлече оборудването. Спуснахме се в северния край на острова и на дълбочина около 12 метра направихме един невероятен грифт дайв за около 50 мин. Усещането е като че се рееш в космоса. Отпуснат в стойка на водно конче, течението те носи без никакви усилия от твоя страна, а под тебе се сменят неземни красоти. Сини, червени, зелени морски звезди, скариди, раци и голямо разнообразие от красиви рибки. На това място може да се срещнат и манти, китови и hammerhead акули, bat rays и

гр. Мястото е известно и с това, че е началото на една падина, която отгеля морската Indo-Pacific флора и фауна. Падината е дълбока около 1500 метра и остров Nusa Penida е на практика на единия ѝ склон.

След излизането на повърхността се наложи да чакаме лодката около 10 минути. Оказа се, че на нашата дълбочина течението е било по-силно от това на другите групи, които слизаха на около 30 метра и ние се бяхме отдалечили на по-голямо разстояние.

Вярно, че се гмуркахме само два дни, но това, което видяхме и усетихме, беше на ниво. В главата ми вече се оформи идеята за следващо посещение, при което да обърна повече внимание на гмуркането и по-малко на другите атракции. За целта обаче ще трябва да приобща и съпругата си към братството на водолазите.

ГМУРКАНЕ В БОНЕР

Габриела Иванова

ПЪТУВАНЕТО

През юни миналата година с приятеля ми Мишо и едни наши приятели, които живеят в Щатите, решихме да отидем на остров Бонер, сочен като едно от най-добрите места за гмуркане и сърф. Той, заедно с Кюрасао, е част от Холандските Антилски острови, които се намират съвсем близо до Венецуелския бряг и Вирджинските острови.

От България ляхме до Щатите и оттам заедно с приятелите заминахме за острова. Общо ни се събраха 20 часа пътуване. Има възможност да се лети и директно от Франкфурт с холандските авиолинии KLM, но ние задължително трябваше да минем през САЩ. Последният полет беше с едно малко самолетче, което побира не повече от 8 пътника и имаш чувството, че ще се разпадне всеки момент. Кацаш на едно малко летище и като слезеш, сам си взимаш багажа от багажното и се оправяш. Въобще, в момента, в който стигнеш там, основното, което трябва да запомниш е: **“Оправяй се сам”**.

ФАКТИ

До Бонер се стига лесно с директни полети от Франкфурт с холандските авиолинии KLM, но може да се мине и през САЩ.

Можете да се гмуркате през цялата година. Средната температура е 30°C, като температурата на водата е 29°C. Има постоянен източен бриз, който прави вечерите прохладни и комфортни.

Гражданите на повечето държави нямат нужда от виза, за да посетят Бонер. Трябва ви само паспорт и билет за връщане.

Може да намерите госта места с интернет връзка, като тя варира от модем до ADSL и кабелна.

127V, 50Hz. Странно е, да! Не съвпада нито с американския стандарт от 110V, 60Hz, нито с европейския от 220V, 50Hz.

Холандски гулдени, но навсякъде се приемат също Американски и Канадски долари, също и Евро.

Като цяло, на Бонер не ви заплашват сериозни болести, но е важно да внимавате и спазвате добра хигиена.

GMT - 4

ОСТРОВЪТ

Островът не е голям, но пеша не може да се обходи, още повече, че заради гмуркането ти трябва кола, с която да превозваш оборудването си. Наемането на кола става само, ако имаш американска кредитна карта. Въпреки, че си бяхме запазили хотел през интернет с изричното условие стаята да не е на приземен етаж и да е с гледка към морето, се оказа, че точно такава свободна стая няма! Бяхме настанени в приземен етаж, на отдалечено от плажа място и без изглед към морето!

Е, после ни преместиха, но пък новата стая беше непроветрена, с ей такива хлебarki, банята миришеше ужасно,

климатикът не работеше и въобще беше ужасно! Но за сметка на това пък струваше 180\$, като при това не беше от най-скъпите! Тъй като бяхме извън сезона, който е от февруари до април, местните го бяха ударили на уволнение и изобщо не се притесняваха от нашите оплаквания. Даже много се зарадваха, че сме видяли "кукарача"! **No problem!** Дадоха ни спрей против мухъл, хлебarki, комари и т.н. Нашите приятели пък намериха скорпион в банята си и ужасени съобщиха на рецепцията, а там, много усмихнати, им казаха да гледат за приятелчето му, защото скорпионите винаги ходели по двоику!!!

Иначе хотелчетата са приятни малки къщички с рецепция отвън, като в бeсeдka, ресторантчетата също са мно-

го хубави, храната е много и е прясна, и вкусна! Общо взето е като на село – леко забутано, но с огромни красиви плажове. Всъщност там се ходи заради сърфа и гмуркането. Забавления и нощен живот няма. Според думите на една сервитьорка, може да се отскочи със самолет до Аруба. Там е туристическо и има забавления и нощен живот, а и не е скъпо – 100\$ отиване и връщане.

На остров Бонер има голям национален парк – резерват, където наистина е интересно! Игуаните са с размер на малки динозаври и се разхождат като нашите бездомни кучета. Хората са ги научили да им дават храна и затова те не се страхуват, а даже се бутат в теб. Не хаят, но току ти притичат в краката и те стряскат.

ГМУРКАНЕТО

Гмурканията! Там беше странно! Човек очаква дайвинг центровете да организират групи с инструктори, които в определени часове да тръгват към определени места. Нищо подобно! Тяхната функция е да ти дават брошури с информация къде и какво може да се види и те оставят сам да се оправяш! Има повече от 60 дайвинг сайта в западната част на острова, но единственото място, до което се организират групи с лодка, е едно малко островче на 10 минути път. Казва се Клайне. Във всички центрове за екипировката се плаща не на гмуркане, а на ден. Доплаща се и за бутилката с въздух. Оттам нататък можеш да си се гмуркаш колкото си искаш и където си искаш, през деня, през нощта, само заменяш празна за пълна бутилка и правиш каквото си пожелаеш. Не звучи лошо, но когато не знаеш къде да отидеш, често попадаш на не толкова интересни места. Не, че не можеш да си платиш за инструктор, който да те води, но така и не стана. Ние се опитвахме 3 пъти да си организираме такова нещо, но уви! Истината е, че много ги мързи. Обещават, но... Абе, положението е... **Маняна!**

Единственото място, където не можеш да се гмуркаш самостоятелно, е до едни солници, които се намират в южната част на острова. Бонер и до днес е един от главните снабдителни на сол за Щатите. Информационните туристически брошури твърдят, че от XV век, когато холандците се заселили на острова, е започнал добивът на сол. Същият метод за извличане на сол се използва и до днес. Та тези солници се охраняват и за да се гмуркаш там, трябва да имаш разрешение от бреговата охрана и т.н. За там имаше организирани гмуркания 2 пъти седмично. Но и те не винаги се провеждаха, защото зависеха от това, дали в момента има кораби, които товарят сол. Въобще нищо не е сигурно! Всички гмуркания, освен тези, за които споменах, се извършват от брега. Шор дайвинг. И задължително имаш наръчник, в който в зависимост от дайвинг сайта, където ще се гмуркаш, ти е обяснено какъв вид е брегът – каменист, пясъчен, откъде влизаш, откъде излизаш, колко

време плуваш до мястото, какво можеш да видиш – риби, корали и т.н. Идеално! Да, ама не. Нарамваш си екипировката и бутилката, качваш се в колата и никои повече не се интересува от теб! Никои не поема отговорност за действията ти! Дето има една приказка – проблемът на давящия си е лично негов проблем! Единственото, което правят като "обезопасителна" мярка, е когато си наемаш екипировката, да те пуснат в един басейн и да те видят как се справяш. Нещо като упражненията в басейн в курсовете за Open Water. Плаваемост, махане и слагане на маска, и въобще да те видят как се държиш под вода. Разбира се, и за това се плаща - 45\$. И не те пускат, ако не минеш през курса, но винаги ти прибират парите!

Там всичко е резерват – всичко под водата, включително и тя, и затова се плаща еко такса, която е годишна – 25\$. Дават ти един пластмасов бадж и си длъжен винаги да си го носиш с теб, за да можеш да се гмуркаш или да наемаш екипировка. Тази такса се плаща и от гмуркачите, и от сърфистите. Е, ако си и двете, плащаш веднъж, разбира се. Там всичко е бизнес. **Плащаш и ползваш.** Колко човека ще се гмуркате, къде ще се гмуркате, дневно ли, нощно ли? Никои не се интересува. Важното е да се приберат парите! Ти си поемаш риска! Дори организираното пътуване с лодка до о-в Клайне е странно, защото, като отидеш там, те пускат да се гмуркаш и ти казват след 2 часа да си на лодката, че тръгвате обратно.

Инструкторът се гмурка, но не се интересува дали групата го следва. Това разбират под организирано гмуркане. Ние няколко пъти направихме гмуркания според така наречените наръчници, но си беше притеснително, защото откъде да си сигурен, че от издаването на наръчника досега нещата не са се променили? Непознато място, все пак друго си е, когато знаеш, че някой може да се погрижи за теб, ако нещо се случи. Безспорно има какво да се види! Голямо разнообразие от риби, корали. Видимостта е много голяма. Опитах се да правя снимки, но не се получиха хубави. Нещо не се справих с апарата. Чувствах се несигурна, та кое по-напрег?

УЖАС

Имаше едно организирано гмуркане до потънала лодка. Бяхме около 30 човека. Тогава, признавам си, щях да умира. Изкачат ти очите, не можеш да дишаш. **Ужас!** Проблемът беше, че трябваше да плуваме много дълго до тази лодка и аз се изморих. Дълбочината беше около 25 метра. Инструкторът каза, че слизаме до 30 м, обикаляме лодката и там се събираме, за да ни покаже нещо интересно. И се започна едно пляскане с плавници, бутане, кой с по-добра плаваемост, кой с лоша, един ти се омотава в маркучите, друг те рита. В един момент аз не мога да се задържа, виждам Мишо, че се е застопорил

на едно място и чака и другите да го направят. Не ме вижда, а аз не мога да стигна до него. Обзе ме паника. Гледам нагоре и виждам, че съм много дълбоко, за да хвърля маска и регулатор и да изляза и от това ме обзе още по-голяма паника. Освен това, връзката на фотоапарата ми се обърнала и ме души. Сърцето ми щеше да се пръсне от ужас! Не си спомням как стигнах до Мишо и го стиснах силно за ръката, за да му кажа, че имам проблем и искам да излизаме. Той ми показа, че първо трябва да дадем знак на инструктора, че имаме проблем, но аз като бях вече до него се поуспокоих и останахме. Опитах се да направя това, което пише в учебника при такива случаи – да спреш, да дишаш и да се успокоиш, но да си признаеш, това със спирането ме паникьоса още повече и даже, когато улових Мишо за ръката, продължих да се движа, за да не мисля за състоянието си. Абе, беше си много екстремно! Тогава разбрах колко е важно да имаш buddy! А това, което инструкторът искаше да видим, беше една тоалетна чиния в лодката и после ни показа снимка как той е сигнал на тази тоалетна. Много смешно.

Съжалявам, че не видяхме морски костенурки. Местата, където пишеше, че могат да се видят, бяха много каменисти и трудно се минаваше, а и ние бяхме там само за седмица, което си е направо нищожно време. Трябва поне за 2, дори и за 3 да се отиде, за да имаш време за всичко – гмуркане, сърф, разходки...

ПИКАПЪТ

Имахме интересно **премежуге с пикапа**, който бяхме наели. Трябваше да отидем до Резервата, но пикапът харчи бензин като ламя и вече на връщане виждахме, че стрелката е почти на нула и свети лампичката на резервоара. Отворихме книжката, за да видим с колко време разполагаме, но там пишеше само, че трябва веднага да заредим. Да, но наблизо нямаше бензиностанция. Най-близкото градче беше на 5-6 км. Изключихме климатика, карахме бавно, само и само да пестим. Най-накрая стигаме... и се оказа, че е свършил бензинът, имат само дизел. А следващата бензиностанция е чак до хотела, на 20-тина километра. Не можем да сипем дизел, защото може да блокира двигателят и тогава глобите са големи. Звъним на фирмата, от която сме наели колата и ги питаме какво да правим, а те ни отговарят: Не знаем!!! Не могат да ни осигурят някой, който да ни донесе бензин, няма пътна помощ, въобще – оправяйте се! И ние, като няхаме избор, запалихме и продължихме. За късмет успяхме да стигнем. Но беше много забавно!

Същото беше и когато се опитвахме да си осигурим организирано гмуркане. Ходим от дайвинг център на дайвинг център и навсякъде: "Ооо, не може!". "Защо?". Ами, примерно съботата, която беше последната ни възможност, не могло, защото по това време беше Световното по футбол и играели Холандия с някого си. И аз питам: "Е, добре де, в колко часа е мача?". "В 3", отговаря той. "Е, ние само веднъж ще се гмурнем – сутринта!". А той ми казва: "О, не може! Всички се приготвят от сутринта!". Независимо какъв ще е резултатът, мачът е събитието на деня. **Времето е спряло!**

Ако си любител на дивата пустош, слънцето, морето и розовото фламинго, което там е в изобилие, мястото ти е там!

Ако трябва обаче пак да отида, бих се замислила.

BEYOND BOUNDARIES

The dive computer you've
been waiting for.

Breaking boundaries with sophisticated technology and intuitive design, UWATEC introduces Galileo Sol, the ultimate graphic dive computer. Galileo Sol goes beyond the conventional with an innovative heart rate monitor for precise decompression calculations and a navigational system including a full-tilt, digital compass with bearing memory. Made for divers of all levels, this user-friendly, interactive computer also boasts an exceptionally large dot matrix display screen with three display options and multiple personalization features.

Galileo Sol by UWATEC.
In partnership with
Polar - listen to your body.

**DEEP DOWN YOU
WANT THE BEST**

www.podvoda.com
Sportissimo
51 Stamboliiski Blvd., Sofia

UWATEC

РИБА-ЛУНА

Mola Mola

КОЯ Е НАЙ-ГОЛЯМАТА РИБА В СВЕТА? СИНИЯТ КИТ? ТОЙ НЕ Е РИБА, А БОЗАЙНИК. БЯЛАТА АКУЛА? И ТЯ НЕ Е БАШ РИБА, А ПРЕДСТАВИТЕЛ НА СЕМЕЙСТВО ХРУЩЯЛНИ, РОДНИНА НА МОРСКАТА КОТКА.

Добре, това беше малко подвеждащ въпрос, но факт е, че рибата-луна е най-голямата риба с костен скелет в света. Средно тежи около 1000 kg, а най-голямата, улавяна досега, е била 1600 kg – представяте ли си риба с тегло и размери на лека кола? Сигурно затова на китайски името ѝ е “преобърната кола”!

Между другото, това май е рибата с най-много имена: латинското ѝ име Mola значи воденичен камък, явно заради сивия ѝ цвят, груба като шкурка кожа и заоблената ѝ форма. Популярното ѝ английско име – риба-слънце, е заради навика ѝ да излиза почти на

повърхността и да се припица на слънцето. На много други езици – холандски, португалски, френски, испански, руски и немски, ѝ викат като нас – риба-луна (*maanvis*, *peixe lua*, *poisson lune*, *pez luna*, *рыба-луна*, *mondfisch*), вероятно заради облаата ѝ форма. Но на немски има и друго име – *schwimmender kopf*, плуваща глава, а на полски е *samogłów* – само-глав, защото почти си няма опашка.

В Тайланд пък направили обществено допитване за името ѝ и избрали да се казва Mambo Fish!

Горката риба, как ли се оправя на границите с толкова много различни имена.

По принцип тя обитава топлите и предимно тропическите води и както вече знаем от имената ѝ, прилича на глава с много малка опашка. Тялото ѝ е сплеснато странично, а хоризонталните и вертикалните ѝ размери са почти еднакви. Много грозна риба, но симпатична. Храни се предимно с медузи. Малко хищници нападат възрастните риби-луна – най-вече морски лъвове, косатки и акули. Хората в някои части на света като Япония, Корея и Тайван я смятат за деликатес, но Европейският Съюз забранява вноса на месо от риби-луна.

Когато плува на повърхността, гръбната ѝ перка стърчи над водата и понякога бъркат рибата-луна с акула. При по-внимателно вглеждане обаче се забелязва разлика – акулата плува с движения на опашката, а гръбната ѝ перка стои неподвижна и се движи по права линия, докато гръбната перка на рибата-луна се накланя насам-натам и се движи по вълнообразна линия.

Известно е, че тя е дълбоководна риба и слиза до 600 метра, но най-много обича да се топли на слънчевите лъчи под самата повърхност на водата. Напоследък обаче се налага мнението, че всъщност по-голяма част от времето си тя прекарва на средни дълбочини от около 200 метра, а честите ѝ излизания на повърхността ѝ служат да се презарежда с енергия. Затова тогава плува

странично, като излага на слънцето по-голяма площ от тялото си.

Рибата-луна е доста загадъчно създание с все още не напълно проучени навици. В плен продължителността на живота ѝ достига до 10 години, но никой не знае колко живеят на свобода. Женските екземпляри са рекордьорки по брой снесени яйца (хайвер) сред всички гръбначни с 300 милиона бройки наведнъж!

Въпреки граматните си размери, рибата-луна е кротка и не представлява опасност за водолазите. Забелязани са случаи на странно поведение, при които риби-луна изскачат от водата и се мятат върху лодки. Регистриран е един-единствен случай на пострадал човек от риба-луна. По време на такъв скок е ударено момче, но за щастие, се разминава само с уплаха.

Затова пък рибите-луна много често стават жертви на хората, основно като "косвени жертви" при улова на риба-меч около Калифорния, когато около 30% от него са случайно хванати в мрежите риби-луни. В Средиземно море делът на "косвените жертви" е дори още по-голям – между 70 и 90%!

В някои случаи рибарите ги убиват, просто защото ги смятат за безполезни ядаци на примамките им.

Припомнете си, че същото е станало с тюлена-монах и с голяма част от делфините по нашето море!

МОРЕТА АРАЛСКО МОРЕ

УЖАСЪТ Аралско море

РЪЖДЯСАЛИ КОРАБИ В ПУСТИНЯТА – ТАЗИ АБСУРДНА СЮРРЕАЛИСТИЧНА КАРТИНА Е СУРОВАТА РЕАЛНОСТ В АРАЛСКО МОРЕ, ЕДИНСТВЕНОТО МОРЕ, В КОЕТО НЕ МОЖЕМ ДА СЕ ГМУРКАМЕ. НЕ ЗАЩОТО Е ЗАБРАНЕНО, А ЗАЩОТО МОРЕ ВЕЧЕ НЯМА.

ТОВА Е ПОРЕДНАТА ГИГАНТСКА ЕКОЛОГИЧНА КАТАСТРОФА, ОТ РАНГА НА ЧЕРНОБИЛ, ПРИЧИНЕНА ОТ ХОРАТА, ПОРАДИ ТЪПОУМИЕ И КЪСОГЛЕДИ АМБИЦИИ.

КАКВО СЕ Е СЛУЧИЛО?

Поради нарастналите нужди на селското стопанство в региона, Съветските власти започват мащабно строителство на напоителни канали, което става особено интензивно през 60-те. Целта е да превърнат околните пустини в плодородна земя и да отглеждат в нея ориз, пшеници, зърно и най-вече памук. Планът на руснаците е бил „бялото злато“ да стане основна експортна стока за региона на бившите Съветски републики Казахстан и Узбекистан. Чуждесен план!

По тази причина те отклоняват водите на две от най-големите реки в Средна Азия – Амударя и Сырдаря, които се вливали в Аралско море и от 1960 година насам морето, останало без основния си воден приток, се свива, оставяйки зад себе си над 26 000 кв. км солена пустиня.

Някога 4-тото по големина в целия свят Аралско море е било голямо безоточно езеро. Намира се в Централна Азия, разположено между Казахстан на север и Узбекистан на юг. Името му в груб превод означава „Море от острови“, защото на 1 хектар площ са се падали над 1 500 островчета.

След като нивото на морето започва да спада драстично, през 1987 година то се разделя на две отделни морета: Северно Аралско море (наричано още Малко море) и Южно Аралско море (Голямо море). В опитите си да спасят положението властите прокопават канал, който свързва двете морета, но тъй като морето продължава да се свива, през 1999 година каналът изчезва, а през 2003 година Южното море се разделя на още две части: източна и западна.

НЯКОГА АРАЛСКО МОРЕ СЕ Е ПРОСТИРАЛО НА ПЛОЩ ОТ 68 000 КМ², КОЛКОТО ПОЛОВИН БЪЛГАРИЯ. В МОМЕНТА Е 17 000 КМ², Т.Е. СЕ Е СВИЛО С ОКОЛО 80% ОТ ПЪРВОНАЧАЛНАТА СИ ПЛОЩ. МАКСИМАЛНАТА ДЪЛБОЧИНА СЕ Е ПОНИЖИЛА С ПОВЕЧЕ ОТ 16 МЕТРА. В МОМЕНТА ТОВА Е НАЙ-ГОЛЕМИЯТ ИЗПАРИТЕЛ НА ПЛАНЕТАТА, ГОДИШНО ОКОЛО 60 КУБИЧЕСКИ КИЛОМЕТРА ВОДА СЕ ИЗПАРЯВАТ В АТМОСФЕРАТА И СПОРЕД ИЗЧИСЛЕНИЯТА ИЗТОЧНАТА ЧАСТ НА ЮЖНОТО АРАЛСКО МОРЕ ЩЕ ИЗЧЕЗНЕ ДО 10 ГОДИНИ, А ЗАПАДНАТА ЩЕ ИЗКАРА ОЩЕ 50-100 ГОДИНИ.

В РЕЗУЛТАТ НА РЯЗКОТО НАМАЛЯВАНЕ НА ПРИТОКА НА ПРЯСНА ВОДА, СОЛЕНОСТТА НА АРАЛСКО МОРЕ СЕ ПОВИШАВА 10 ПЪТИ (ОТ 10 ГРАМА НА ЛИТЪР ВОДА ДО ПОВЕЧЕ ОТ 100 Г/Л), КОЕТО ДОВЕЖДА ДО ИЗМИРАНЕТО НА ФЛОРАТА И ФАУНАТА, ПРИСПОСОБЕНИ ЗА ЖИВОТ ВЪВ ВОДА С ПО-НИСКА СОЛЕНОСТ. ЗА СПРАВКА: СОЛЕНОСТТА НА ЧЕРНО МОРЕ Е ОКОЛО 18 Г/Л, СРЕДИЗЕМНО МОРЕ И ОКЕАНИТЕ - 36 Г/Л, А В МЪРТВО МОРЕ Е КЪМ 300 Г/Л.

Освен повишената соленост, допълнителна причина за отравянето на водите са опитите с биологическо оръжие в супер секретната съветска база на остров Возрожденская, изоставена през 1992 година, където са се разработвали, тествали и изхвърляли в морето патогенни елементи, включително антракс. Добавете към това отпадъците от промишлеността в района и оттичането на изкуствени торове в морето.

Всичко това довежда до тоталния крах на риболовната промишленост в региона и закриването на няколко пристанища, засягайки пряко и косвено над 60 000 души. Рибно-консервната фабрика в Муинак, построена на южния бряг, сега е дълбоко в сушата, на 50 км от водата! Представете си колко далече от морето е Карнобат и си помислете, че цялото това разстояние съвсем доскоро е било под водата!

Пресъхването на морето се отразява драстично и на климата в региона, който става по-континентален - лятото е по-сухо и горещо, а зимата по-студена и продължителна. От пресъхналите части на морското дъно силните ветрове образуват прашни бури, които връхлитат близките региони. Тези прашни бури съдържат голямо количество морска сол, пестициди и други химикали.

Голяма част от специалистите не виждат начин за възстановяването на нивото на морето отпреди екологичната катастрофа. През 2005 година Казахстан построява Кокаралската стена, която отделя двете морета и възстановява първоначалното русло на Сырдаря, благодарение на което водите ѝ започват да се събират в Северното море. По този начин нивото му започва да нараства и солеността намалява изненадващо бързо.

Екологичната катастрофа на отсрещната страна в по-бедния Узбекистан обаче е много по-сериозна. Именно от узбекската страна процесът на пресъхване на морето е най-активен. Водите на река Амударя изчезват в пустинята няколко километра преди да достигнат пресъхващото ниво на Аралско море.

Вижте в YouTube тези и други филмчета за Аралско море и се оглеждайте внимателно някои да не направи подобна простотия и у нас!

http://www.youtube.com/watch?v=EAUyddi_5j8&feature=related

<http://www.youtube.com/watch?v=Naugd4V1UOY&feature=related>

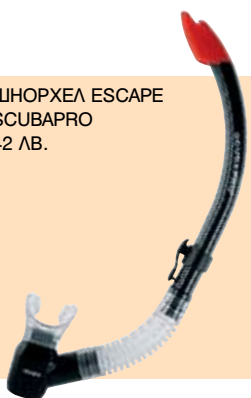
<http://www.youtube.com/watch?v=eVCf9lwW6eI&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=ukwAjEiCM88&feature=related>

МАСКА CLEAR VU4
SCUBAPRO
99 ЛВ.

ШНОРХЕЛ ESCAPE
SCUBAPRO
42 ЛВ.

НОЖ K-5
SCUBAPRO
102 ЛВ.

МАКАРА
SCUBAPRO
125 ЛВ.

РЕГУЛАТОР SL 200-4 REBEL
SEAMANN SUB
298 ЛВ.

БАЛЛАСТЕН КОМПРЕСОР
T-FORCE SCUBAPRO
813 ЛВ.

НОЖ ЗА МРЕЖИ
MESH CUTTER
SCUBAPRO
67 ЛВ.

РЕГУЛАТОР SL 600-35TX NITROX
SEAMANN SUB
704 ЛВ.

ALADIN PRIME
SCUBAPRO
469 ЛВ.

ПЛАВНИЦИ WINGS
SEAMANN SUB
80 ЛВ.

БАЛЛАСТЕН КОМПРЕСОР
KNIGHTHAWK SCUBAPRO
913 ЛВ.

РЕГУЛАТОР S555 MK25
NITROX M26
SCUBAPRO
931 ЛВ.

ПЛАВНИЦИ
SPLITFIN XP PRO
SEAMANN SUB
263 ЛВ.

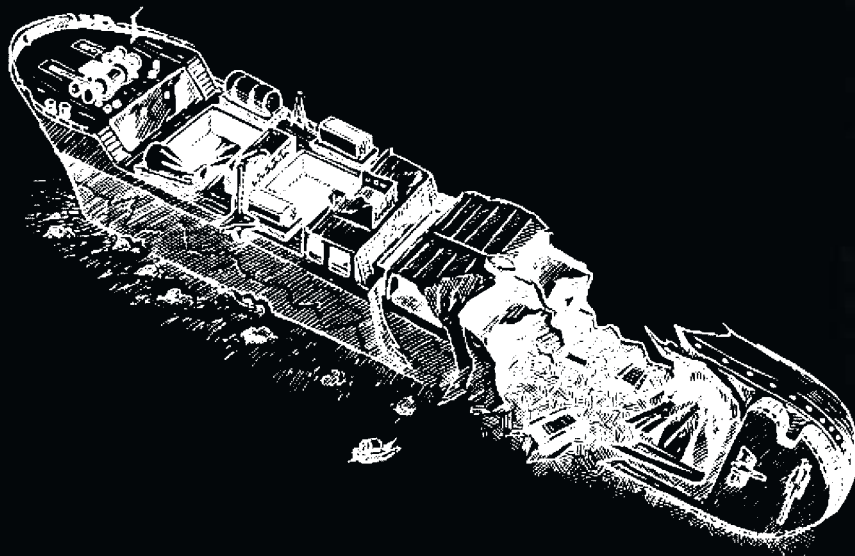
РЕГУЛАТОР S600 MK19
SCUBAPRO
955 ЛВ.

ТЕЗИ И МНОГО ДРУГИ АКСЕСОАРИ МОЖЕТЕ
ДА НАМЕРИТЕ В НАШИЯ ОНЛАЙН МАГАЗИН НА
WWW.PODVODA.COM

МОЯТ ТИСТЪЛГОРМ

Златин Рачев

СПОКОЙНО, НЕ СЕ ПОДВЕЖДАЙТЕ ОТ ЗАГЛАВИЕТО. ТЕКСТЪТ, КОЙТО СЛЕДВА, НЯМА ДА Е ОДА ИЛИ ПОЕМА, А СУРОВ ПРОЗАИЧЕН РАЗКАЗ ЗА МОЕТО ПРЕЖИВЯВАНЕ НА THISTLEGORM. ЗА НЕГО ПИСАХМЕ В ПЪРВИЯ БРОЙ НА СПИСАНИЕТО И ЗАТОВА ТУК НЯМА ДА ИМА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, А САМО ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ.

Втори април 2007 година. Шарм ел Шейх, 3 без 10 през нощта.

Чакам на булеварда пред хотела да ме вземат, за да се гмуркам на един от най-известните потънали кораби в света. Това е подаръкът за рождения ми ден. Чакам, треперя от студ и се притеснявам дали часовникът ми е верен, защото предния ден закъснях само с 5 минути и бусчето беше вече заминало, така че пропуснах гмуркането на Dupleven, друг доста известен потънал кораб. Само че вчера срещата беше в 7 часа сутринта, а сега, за да съм навреме, трябваше да стана в 8-ва през нощта.

Часовникът ми се оказа точен, бусчето пристигна точно навреме, вътре имаше още няколко дремещи мераклии като мене. Пътувахме мълчаливо и сънено до пристанището. Проверка на паспорти, суетня и товарене на корабчето, което се оказа учудващо малко и много "работно" на вид. Съвсем не изглеждаше

като другите водолазни кораби, с които се гмуркахме, те бяха направо луксозни в сравнение с този, който повече приличаше на контрабандистка гемия, въпреки помпозното си име Princess III.

По-печените от групата бързо се ориентираха и се натръшкаха по койките, които бяха нещо като малки диванчета. Аз обаче не можах да се класирам навреме и едва успях да се навра диагонално в ъгъла на едно диванче, като само гърбът ми беше на него, а краката върху масата, защото холандецът, който лежеше пред мене, не показва никаква вежливост или отстъпчивост. Но когато малко по-късно той стана, аз се изтегнах на неговото място и се направих на дълбоко заспал, докато той пробваше да се смести в останалото тясно пространство. В такава добронамерена колегиална атмосфера пътувахме няколко протяжни часа. Не знам дали с холандеца бяхме по-добре от останалите, които лежаха направо на пода.

Към 9 часа бяхме на мястото, би трябвало да кажа “паркинга”, защото там вече бяха закотвени поне още 10-12 кораба, които се клатеха по вълните и здраво опъваха въжетата, спуснати от двете им страни – от носа и кърмата. Мястото си е в открито море и там често има силен вятър, сериозно вълнение и здрави течения. Явно затова при записването за Тистългорм имаше изискване за минимум 70

змуркания и ниво над Advanced Open Water. И доплащане към 65 Евро, явно заради отдалечеността.

При “паркирането” целият екипаж на нашето корабче се струпа на левия борт да вика и ръкомаха към два съседни кораба, които, маневрирайки, се приближаваха заплашително един към друг, а в това време от другата страна трето корабче, носено от

вятъра, се натресе в десния ни борт с носа си и се чу неприятно изхрущяване. Тоя път беше наш ред (на водолазите) да викаме и ръкомахаме. След бурна размяна на арабски вежливости, двата екипажа натегнаха въжетата и отдалечиха корабчетата на безопасно разстояние, а аз си представих как на дъното до Тистългорм полягва нашето дървено коритце и става поредната Водолазна атракция.

Брифингът беше обстоен и направен по много военен тертип, със сурово изражение на лицето и безапелационно раздадени команди. И с доста висок тон, за да се надвика фученето на вятъра, грънченето на оборудването и скърцането на клатещото се корабче. От всичко това усетих, че адреналинът ми взе да се покачва и се почувствах като преди битка. За миг си представих как на 30-тина метра под врявата и суматохата безмълвно и призрачно лежи потъналият кораб.

В края на военизирания брифинг ни разделиха на две групи: опитни, идвали вече на Тистългорм водолази и останалите новобранци. Имаше един

англичанин, който щеше да прави изпитно гмуркане за Wreck Diving курс и горкичият, личеше му, че се притеснява. Сигурно и аз съм изглеждал така, макар че си мислех, че излъчвам сурова мъжкарщина, поне като моя холандец, който се оказа един от най-печените и взе да облича сухия си костюм с много отработени движения. Другите се мотаехме, блъскахме и залитахме по палубата с настъпани крачол и защитани презрамки. Абе, сериозно си клатеше.

Пътъом се оказа, че са натоварили една бутилка с нитрокс по-малко и след кратко мърморене великодушно я отстъпих на англичанина, с който щяхме да сме buddy-та.

Най-накрая готови и скок! Сигурно знаете какво е да сте няколко човека, хванати на едно въже при доста бурно море и вятър – вълните те заливат, тези наоколо те блъскат, бутилките звънтят от ударите една в друга, корабчето се издига над тебе, после се спуска и въжето ту се опъва нагоре, ту те дърпва надолу или рязко се завърта и ти охлузва пръстите. Добавете и това, че другата ръка трябва да държи апарата, че всички сте на съвсем ново място и не се познавате (а пък скрити под костюмите и маските съвсем). Виждате, че дайвмастера нещо вика, но не го чувате изпод бонето и заради вълните и вятъра, а и да го чувате, не го разбирате, защото говори на някакъв шотландски

диалект. Опитах се да запомня нещо характерно в екипировката на бъдито си, защото ми се е случвало под вода да се припознавам и да взимам за бъди някой друг и... се потопихме.

Най-сетне! Шумът и суматохата приключиха и още след първите метри отголу се материализира корабът.

Наистина беше голям! И най-хубавото, че при тая видимост можеш да видиш много от него. При слизането надолу течението беше даже по-силно, така че един-двама от групата, които се пуснаха от въжето, здраво ритяха, за да се върнат обратно на него. Близко до кораба беше вече по-спокойно и потеглихме след дайвмастера.

В началото предупредих, че няма да пиша ода, затова ще го карам делово: корабът си е кораб, с всички характерни за потъналите кораби елементи – разкривени желяза, безразборно нахвърляни отломки, странни нелогични отвори и проходи в корпуса, през които да се провираш и да ти е интересно. Разбира се, и с всичките му риби и нежни водни образувания по него.

Не знам как е при другите водолази, но мен потъналите кораби ме впечатляват най-вече със самия факт на тяхната неестественост – те не трябва да са там, те трябва да плуват над водата, а не да лежат на дъното като вкаменени динозаври. Има нещо много странно в това да видиш такова гигантско метално нещо полегнало на дъното.

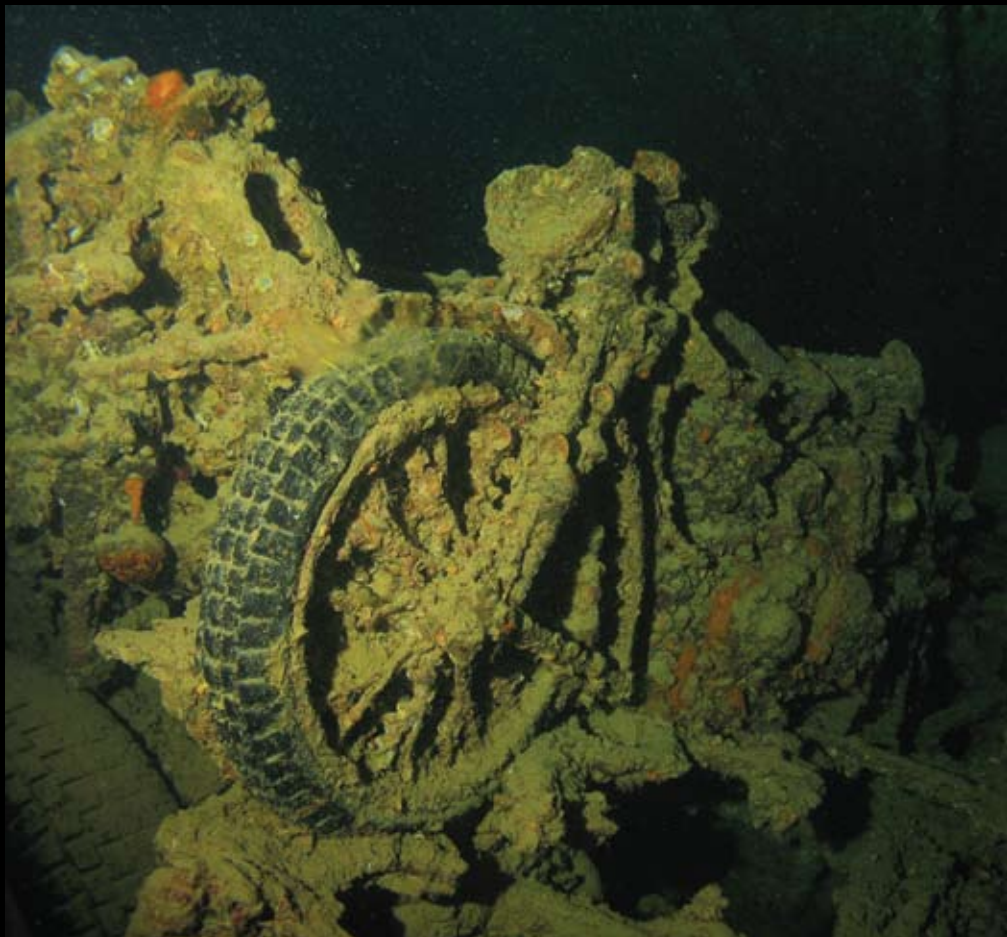

ЕКСПЛОЗИЯТА Е БИЛА ТОЛКОВА МОЩНА, ЧЕ Е ИЗХВЪРЛА СТО И ДВАЙСЕТ ТОНЕН ЛОКОМОТИВ НА 30 МЕТРА ВСТРАНИ!

Обратно на Тистългорм

Гари, шотландският дайвмастер ни заведе до мястото на експлозията и посочи в бъркотията от разхвърляни желяза — след кратко недоумение успях да различа няколко снаряда, оцелели по чудо след колосалния взрив, потопил кораба. Експлозията е била толкова мощна, че е изхвърлила сто и двайсет тонен локомотив на 30 метра встрани!

ЗА МАЛКО ЩЕ СЕ ОТПЛЕСНА ДА КАЖА, ЧЕ ЕДНО ОТ НАЙ-СТРАННИТЕ МИ УСЕЩАНИЯ БЕШЕ, КОГАТО СЕ ГМУРКАХ НА SALEM EXPRESS, ПОТЪНАЛИЯ КРАЙ САФАГА ФЕРИБОТ. В НЕГО НЕ СЕ ВЛИЗА, ЗАЩОТО ИМА ЗАГИНАЛИ КЪМ 500 ДУШИ, НО МОЖЕ ДА ГО ОБИКОЛИШ. ТОГАВА СЕ СПУСНАХМЕ БЛИЗО ДО ДЪНОТО И ЗАПЛУВАХМЕ СЛЕД ДАЙВ-МАСТЕРИТЕ. ПОМНЯ, ЧЕ СЕ ВЗИРАХ НАПРЕД ДА ВИДЯ КАК КОРАБЪТ ЩЕ ИЗПЛУВА ОТ ТЪМНОСИНЬОТО. НО ТОЙ ВСЕ НЕ ИДВАШЕ И НЕ ИДВАШЕ, А ИМАШЕ МНОГО ДОБРА ВИДИМОСТ И ТЪКМО ВЕЧЕ БЯХ РЕШИЛ, ЧЕ СМЕ ОБЪРКАЛИ ПОСОКАТА, КОГАТО ОСЪЗНАХ, ЧЕ СИНЬОТО, КОЕТО ВИЖДАМ НАПРЕД НЕ Е МОРСКАТА СИНЕВА, А САМИЯТ КОРАБ, КОРПУСЪТ МУ БЕШЕ ТОЛКОВА ОГРОМЕН, ЧЕ ИЗЛИЗАШЕ ИЗВЪН ЗРИТЕЛНОТО МИ ПОЛЕ. ВСЕ ЕДНО СТОИШ ПРЕД ВИТОША И НЕ МОЖЕШ ДА Я ВИДИШ.

След като обиколихме кораба отвън, влязохме в помещенията на мостика, където според мен беше най-интересно — вътре е пълна тъмница, насреща светят само отворите на алюминаторите, а пред тях стотици рибки просто си стоят. Най-впечатляващото беше насъбраният се на тавана въздух, изглеждаше така, като че ли на пода се е разляла вода, само че подът е горе. Много сюрреалистично усещане!

После гоиде редът на най-снимания потънал мотоциклет в света. В трюм номер 2, стои си там и като че ли позира. Допреди това винаги съм се изумявал как са го снимали този мотоциклет, къде ли се намира, толкова ли е дълбоко, че винаги е тъмно около него, а то — излизаш иззад ъгъла и хоп! Той си стои там от половин век и те чака. Остава само да го щракнеш и да продължиш, защото другите напират зад тебе.

И ето го най-драматичното преживяване, с което ще запомня това смуркане! Свързано е обаче не със самото смуркане, а с изплуването. В края на второто смуркане, след като изтече уговореното време (а на мен и въздухът, който вече беше доста под 50 бара) всички се скупчихме на въжето и започнахме бавно да изплуваме. Щом излязохме от заслона на Тистългорм, веднага усетихме течението, което ни развя като водорасли, закачени за въжето. Лека-полека стигнахме до повърхността, където клатенето се усети повече. Един по един хората се качиха, останахме само аз и моят английски buddy. Аз бях пред него, но му дадох път, като имах намерение да

направя няколко снимки под самата повърхност, но не можах, защото много люлееше. Той се качи и аз се надигнах след него, за да подам апарата на някой от екипажа. Вместо да го вземат обаче, те ми се развикаха на арабски и взеха да махат с ръце, като че ли пъдеха мухи. В същия миг чух звизателя да форсира и видях мехури от винта, който се завъртя някъде до краката ми. Докато се мъчех да проумея какво става, краят на въжето плъсна до мене и корабчето се отдалечи на пълен ход. Успях да забележа недоумяващото изражение на бъдито ми и на останалите водолази, наскочали прави и обърнали глави към мен. В следващия момент водата ме заля и видях въжето да прави

плавни завои, докато потъваше надолу. Не съм сигурен, но мисля, че най-голюго самия кораб видях дайвмастера Гари и англичанина, който караше изпит за Wreck Diving. Двамата гледаха нагоре към мен и без да виждам детайли, усетих недоумението им. В следващия момент почувствах болка в ушите и забелязах, че съм потънал към 5-6 метра. Изравних, надух жилетката и взех бавно да изплувам като все още се държах за безполезното въже, опитвайки се да разбера какво се случи и защо ме зарязах настред Червеното море.

Излязох на повърхността. Духаше вятър и пръскаше вода от вълните, а аз се почувствах много нелепо да съм на-

сред морето, заобиколен от кораби, но все чужди, от които никои не проявяваше интерес към мен. Почувствах се наистина изгубен и безпомощен като хлапе, зарязано на плажа сред навалища от непознати. Заплувах към едно въже, опънато над водата между два кораба, протегнах се и се хванах за него. Не беше много удобно, защото беше на метър и нещо над повърхността и от клатенето на корабчетата се опъваше и издигаше още повече, опитвайки се да ми измъкне ръката от рамото, но все пак беше някакъв вид опора. Заogleждах се наоколо – моето корабче не се виждаше никъде, а и не се виждаше никои на корабите на около двайсет-трийсет метра от мене. Не знаех дали

да стоя тук или да плувам до някой от тях, за такава ситуация не ни бяха казали на брифинга.

А корабите взеха един по един да потеглят. Най-сетне на най-близкия се появи един египтянин, който ме забеляза и със знак ме попита дали съм ОК. Бая се зачудих какво да му отговоря – дали наистина съм ОК или не съм, но след това вдигнах ръка и се опитах да си я дотра до главата. Да, ама с нея държах апарата, който с бокса и светкавицата тежи към 5 килограма и много не ми се получи знака, но онзи го прие и се обърна да си ходи, а аз му викнах през вятъра: “Ей, къде е Принцес 3?” След още два-три опита той ме чу и посо-

чи нанякъде, а доколкото успях да видя през плискащите ме вълни, ми направи знак да чакам. Еми, ще чакам, какво друго да правя...

Разгеле, след малко се загаде една нагубна лодка, карана почти "на задна гума" от един моряк, който повъртя между корабите, после явно му викнаха и ме посочиха, той обърна и дойде при мене с пълна газ. Ех, как му се зарадвах! Дадох му апарата, метнах тежестите в лодката и той ме изтегли. После, без много да си общуваме, продължи да върти между корабчетата, докато намерим курсиста по Wreck Diving.

По-късно, когато всички вече бяхме на любимия "Принцес 3", разбрах, че Гари като печен дайвмастер, като видял, че по нашето въже няма излизане, слязъл обратно с курсиста на Тистългорм, намерил въже на друго корабче и по него го изкарал, а той пак слязъл обратно да откачи нашето въже от Тистългорм.

Взехме да вадим горкия курсист от водата, но той не даваше признаци на разум, само стискаше регулатора със зъби и се кокореше през маската. Така си беше надул жилетката, че не можехме да я откопчаем. Не можехме да го вдигнем и с нея, защото не си сваляше

баластния колан и беше много тежък. Докато се мъчехме да го измъкнем и все не ставаше, аз взех да се ядосвам и да викам: "Fuck, fuck!...", а арабинът ми викна: "Don't fuck, pull!" И с едно юнашко ай-руп го качихме на лодката и се прибрахме на корабчето, където след малко докараха и Гари.

После гледах горкия човечеи, курсиста, така и не проговори с никого и по време на целия път обратно стоя захлупил глава върху ръцете си на масата. Не знам дали след тоя изпит ще иска пак да се гмурка на кораби.

А какво се беше случило всъщност?

От вълнението и вятъра предното въже се скъсало и носено от течението, нашето корабче щяло да се удари в кораба зад нас. Капитанът наредил пълен напред, но му викнали, че има още един водолаз във водата, а той отговорил със заветната фраза: "Boat is more important than diver!" и наредил да ме оставят.

После ми се извини, а пък аз все пак му дадох 10 паунда бакшиш, щото той и екипажът му бяха готини пичове, много добронамерени и приятелски настроени, храната на кораба беше адски вкусна и освен това ми осигуриха незабравими емоции.

ЗА ТЕЗИ, КОИТО НЯМАТ ПОД РЪКА ПЪРВИЯ БРОЙ НА СПИСАНИЕТО, ЕТО МАЛКО ИНФОРМАЦИЯ ЗА ТИСТЪЛГОРМ: КОРАБЪТ С ИМЕ, ОЗНАЧАВАЩО "МАГАРЕШКИ БОДИЛ" (НАЦИОНАЛНИЯ СИМВОЛ НА ШОТЛАНДИЯ), С ДЪЛЖИНА 126,5 МЕТРА, ВОДОИЗМЕСТИМОСТ 9009 ТОНА И 39 ДУШИ ЕКИПАЖ, ТРЪГНАЛ ПРЕЗ МАЙ 1941 ГОДИНА ОТ ГЛАЗГОУ ПРЕЗ КЕЙП ТАУН ЗА АЛЕКСАНДРИЯ, ПРЕВОЗВАЙКИ ТОВАР ЗА БРИТАНСКАТА АРМИЯ В АФРИКА - КАМИОНИ, МОТОРИ, ТАНКОВЕ, ДВА ЛОКОМОТИВА, ПУШКИ, САМОЛЕТНИ КРИЛА, ОБУВКИ, СНАРЯЖЕНИЕ И МУНИЦИИ.

НА 6-ТИ ОКТОМВРИ 1941 ГОДИНА СПРЯЛ ДА ИЗЧАКА ОТВАРЯНЕТО НА СУЕЦКИЯ КАНАЛ, ВРЕМЕННО ЗАТВОРЕН ЗАРАДИ ПОПАДНАЛ НА МИНА КОРАБ. ПОЛОВИН ЧАС СЛЕД ПОЛУНОЩ СЛУЧАЙНО БИЛ ЗАБЕЛЯЗАН ОТ ДВА НЕМСКИ БОМБАРДИРОВАЧА ХЕНКЕЛ, ВРЪЩАЩИ СЕ ОТ БЕЗУСПЕШНА МИСИЯ. ДВЕ ДВУТОННИ БОМБИ УДРЯТ ТРЮМ НОМЕР 4, КЪДЕТО СЕ СЪХРАНЯВАЛИ МУНИЦИИТЕ. СТРАХОВИТАТА ЕКСПЛОЗИЯ ГО РАЗЦЕПВА НА ДВЕ И ТОЙ ПОТЪВА.

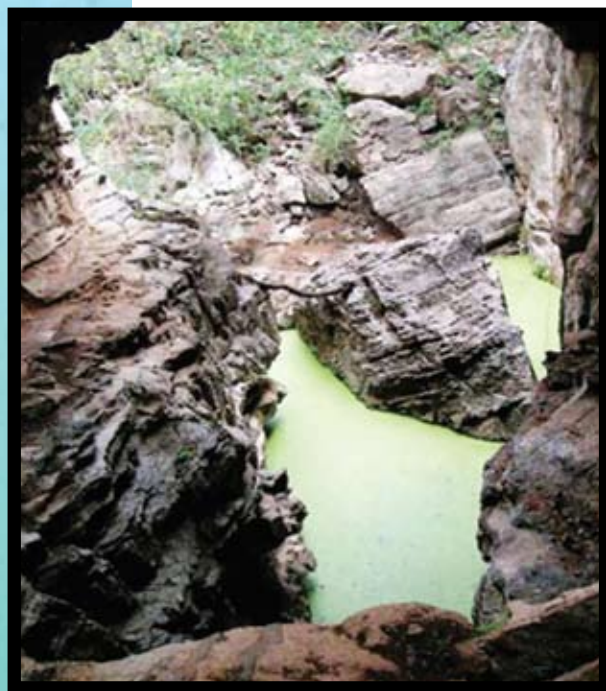
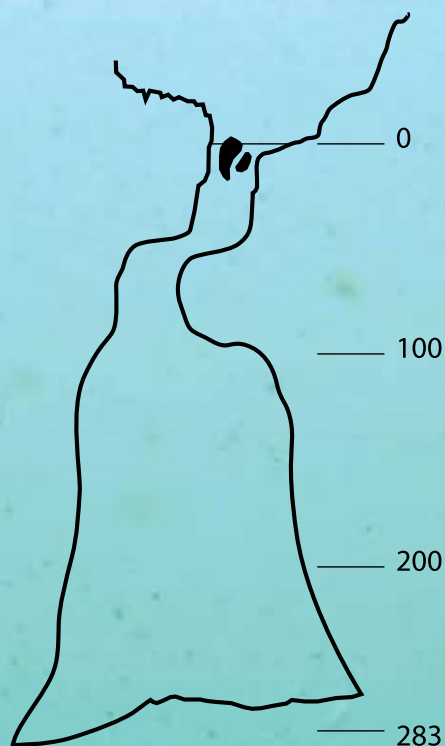
ЗАГИВАТ 9 ДУШИ ОТ ЕКИПАЖА.

ОСТАНКИТЕ МУ СА ОТКРИТИ ПРЕЗ МАРТ 1955 Г. ОТ ЕКИПА НА ЖАК ИВ КУСТО, НО СЛЕД 1957 Г. ПОТЪВА В ЗАБРАВА. ПРЕЗ 1972 Г. Е ПРЕОТКРИТ ОТНОВО, А ОТ 1992 ГОДИНА ОФИЦИАЛНО ЗАПОЧВА КОМЕРСИАЛНАТА МУ ЕКСПЛОАТАЦИЯ КАТО ВОДОЛАЗНО ЗРЕЛИЩЕ, КОЕТО В МОМЕНТА НОСИ НА ЕГИПЕТ ПОВЕЧЕ ПРИХОДИ ОТ ПИРАМИДИТЕ В ГИЗА.

ПРИЗРАЦИТЕ НА БЕЗДНАТА

ИСТОРИЯТА НА ДОН ШЪРЛИ И ДЕЙВ ШОУ:
ПО МАТЕРИАЛИ ОТ ЧУЖДЯ ПЕЧАТ

КОГАТО ДОН ШЪРЛИ И ДЕЙВ ШОУ ОТКРИВАТ ТЯЛОТО НА ВОДОЛАЗ, ИЗЧЕЗНАЛ ПРЕДИ 10 ГОДИНИ В ДЪЛБИНИТЕ НА ЮЖНОАФРИКАНСКА ПЕЩЕРА, ТЕ ВЕЧЕ ЗНАЯТ, ЧЕ ЩЕ СЕ ВЪРНАТ ТАМ ОТНОВО, ДОРИ ТОВА ДА ОЗНАЧАВА ЗАВРЪЩАНЕ В “ЗОНАТА НА СМЪРТТА” – НА ДЪЛБОЧИНА НАД 270 М

ИМА САМО ДЕСЕТИНА ВОДОЛАЗИ В СВЕТА, КОИТО СА СЕ ГМУРКАЛИ НА ДЪЛБОЧИНА НАД 250 М. БРОЯТ НА ЖИВИТЕ, КОИТО МОГАТ ДА РАЗКАЖАТ ЗА ПРЕЖИВЯНОТО, Е ОЩЕ ПО-МАЛЪК. РАЗСТОЯНИЕТО ОТ ПОВЪРХНОСТТА НЕ Е ТОЛКОВА ГОЛЯМО – СТАВА ВЪПРОС ЗА МАЛКО ПОВЕЧЕ ОТ ЧЕТВЪРТ КИЛОМЕТЪР, НО ПРИ ТЕЗИ УСЛОВИЯ И ПРИ ЧУДОВИЩНОТО НАЛЯГАНЕ СПИРАТ ДА ДЕЙСТВАТ НОРМАЛНИТЕ ФИЗИЧЕСКИ И БИОЛОГИЧНИ ЗАКОНИ. ТОВА Е “МЪРТВА ЗОНА”, КЪДЕТО ЛИПСАТА НА СВЕТЛИНА ЗАДУШАВА ПОВЕЧЕТО ФОРМИ НА ЖИВОТ. СРЕДАТА Е ТОЛКОВА НЕСВОЙСТВЕНА И НЕГОСТОПРИЕМНА ЗА ЧОВЕКА, ЧЕ МОЖЕ СПОКОЙНО ДА СЕ СРАВНЯВА С ТЪМНАТА СТРАНА НА ЛУНАТА. ВСЪЩНОСТ СЪПЛИЛИТЕ НА ЛУНАТА СА ПОВЕЧЕ ОТ ОНЕЗИ, КОИТО СА ДОСТИГАЛИ ПОДОБНИ ДЪЛБОЧИНИ.

ПРИЗРАЦИТЕ НА БЕЗДНА

Дон Шърли

Човек едва ли би предположил, че този благ 50-годишен човек с брада и очила, родом от малкото градче Егам (намиращо се в югоизточното английско графство Съри), е един от най-добрите представители на техническия дайвинг в света – един от малкото живи водолази, достигали дълбочина над 250 м. Прекарал е 20 години на служба в Корпуса на кралските електро и машинни инженери към Британската армия, а сега е собственик на водолазен център в Комати Спрингс – природен резерват на 200 мили източно от Йоханесбург. Всяка година Шърли обучава стотици хора в най-голямата местна забележителност - наводнена азбестова мина с дълбочина 186 м. “Имал съм такива прекрасни моменти във водата. Направо е невероятно! – казва Шърли. – Там човек е в абсолютен покой, сякаш е извън пространството. Намиращ се максимално далече от повърхността, зависиш изцяло от самия себе си и трябва да имаш пълен контрол над ситуацията. Прилича малко на гзен усещане, можеш да го правиш без да мислиш”.

УРОК ПО ХИМИЯ

Е, не става съвсем без да мислиш. Изискват се сериозни технически знания, но това е част от очарованието да бъдеш дълбочинен водолаз. На всеки 10 м под повърхността налягането върху тялото се увеличава с една атмосфера и нормалното дишане изисква вдишваните газове да са под същото високо налягане. Колкото по-голяма е дълбочината, толкова по-голямо количество газ се изразходва с всяко вдишване.

Нормалният въздух съдържа приблизително 21% кислород и 78% азот. Това означава, че на дълбочина 270 м се поглъща 28 пъти повече кислород. При тези условия газът става отровен, атакува нервната система и предизвиква тежки неконтролируеми конвулсии. Затова при дълбочинните гмуркания кислородът се разрежда с други газове като азот, но това води до други проблеми. При дълбочини повече от 30 м състеният азот може да причини наркоза – чувство на опиянение, понякога еуфория и загуба на реална преценка. Затова при дълбочинните гмуркания азотът се заменя с хелий, но той също причинява конвулсии. На всичкото отгоре, ако по време на изплуването външното налягане намалява прекалено бързо, газовете образуват в човешкото тяло малки балончета, причиняващи декомпресационно заболяване, познато като кесонова болест – болезнено състояние със симптоми, вариращи от изтощение, ставни болки и гадене до парализа, кома и смърт.

За да го избегнат, изкачвайки се нагоре, водолазите трябва да спират на определени дълбочини за известно време, така че азотът и кислородът бавно да се освобождават от тялото. Затова дълбочинното гмуркане е много деликатна дейност, при която е необходимо балансиране между използваните газови смеси и действията на водолазите на различните дълбочини. Когато този баланс е точен, изживяването е несравнимо. “Стигаш до точката, където няма Господ, няма минало, няма бъдеще, съществува само настоящият момент и следващата милисекунда – казва Шърли. – Не е опасно. Просто там е пълно спокойствие.”

Нормалният въздух съдържа приблизително 21% кислород и 78% азот. Това означава, че на дълбочина 270 м се поглъща 28 пъти повече кислород. При тези условия газът става отровен, атакува нервната система и предизвиква тежки неконтролируеми конвулсии. Затова при дълбочинните гмуркания кислородът се разрежда с други газове като азот, а при дълбочини повече от 30 м азотът се заменя с хелий.

АТА

Дейв Шоу

ДЪЛБОКА ВОДА ДЕЙВ ШОУ

През септември 2002 г. Шърли се запознава с австралийския пилот Дейв Шоу, който идва да се змурка в мината. Срещата им се оказва съдбовна. Те стават близки приятели и партньори в змуркането. Дори външно толкова си приличат, че понякога ги смятат за братя. Шоу започва кариерата си като пилот на селскостопански самолет, после лети за авиацията към Християнската благотворителна мисия в Папуа-Нова Гвинея. По-късно се присъединява към хонгконгските въздушни линии Cathay Pacific и става един от основните обучаващи пилоти на Airbus 330 и 340. Живее в Хонг Конг с съпругата си Ан, учителка по математика. Двамата се обичат от деца, но иначе са пълна противоположност. Тя не само не споделя любовта му към приключенията, но дори не иска да присъства по време на неговите полети и предпочита да не знае кога ще се змурка. Шоу се запалва по водолазния спорт през 1999 г., по време на една ваканция на Филипините. "Да бъдеш на места, които никога не са били посещавани и изучавани от други хора, е изключително – пише Шоу на страницата си deerdive.com. – За да постигнеш тази цел, все по-големите дълбочини стават задължителни. С Дейв можехме да достигнем до места, достъпни за единици. И можехме да го направим със стил. Ние танцувахме под водата. Начинът, по който се змуркахме, беше като балет. Абсолютна поезия".

ДУПКАТА НА БУШМАН

Бушмансгат или Дупката на Бушман (Bushman's Hole) е забележително място в света на пещерното змуркане. Намира се в планината Кармел Гейм Фярм, провинция Нортърн Кейп на ЮАР. Това е една от най-дълбоките сладководни пещери в света. Точната ѝ дълбочина все още не е проверена. Тя винаги е привличала техническите водолази, а през 1994 г. придобива направо митологичен ореол и се прославя като място, което може да погълне цяло човешко същество... Поводът е трагичният инцидент с 20-годишния южноафриканец Деон Дреяр. За разлика от другите нещастни случаи на това място, тялото на Дреяр не е открито дори след като го издирват няколко екипа и малка подводница. Родителите на Дреяр Тео и Мари така и не успяват да погребат сина си и предпочитат да смятат, че е безследно изчезнал.

Дупката Бушмансгат като че ли е създадена специално за Шърли и Шоу. В почти безводната пустиня по ръба на Калахари тя ярко контрастира с пустошта със своите стръмни отвесни скали, спускащи се към малък вир, заобиколен от обли камъни. Това, което се крие отдолу, е още по-смайващо. Подводният канал, който започва от повърхността на езерото, е дълъг 40 м, и постепенно се разширява до обширна пещера. Тя е широка около 250 м, разстояние, което не може да бъде осветено от нито един фенер. "В определен момент от деня слънцето се спуска през Бушнасгат и лъчите му проникват вътре като в катедрала", разказва Шърли.

През октомври 2004 г., 10 години след смъртта на Дреяр, Шърли и Шоу се спускат в Дупката на Бушман. С помощта на Шърли като поддържащ дълбочинен водолаз, Шоу достига дъното на пещерата, на 270 м под водата (по-нататък то върви още надолу и затова никой не знае точната дълбочина на пещерата). По пътя си той поставя четири световни рекорда за дълбочинно змуркане. Докато плува над тинята,

фенерът му изведнъж осветява човешко тяло. "Не се шокирах, по-скоро мислех какво да направя – разказва по-късно Шоу. – Трябваше да се опитам да извадя тялото".

Той изоставя плана си да продължи надолу и се опитва да повдигне останките на Дреяр, но усилията му претърпяват провал – затъналият в тинята труп е здраво забит в дъното на пещерата. Шоу вече надвишава максималното време, планирано за престой на дъното, и тръгва обратно нагоре. След повече от девет часа изтощителна декомпресия, той изплува на повърхността с решението да се върне обратно възможно най-бързо.

“ХОРАТА НИ ПИТАТ НЕ СЕ ЛИ ПРИТЕСНЯВАМЕ ЗА ПРЕДСТОЯЩОТО ГМУРКАНЕ. ТО Е СТРАШНО СПОРЕД ТЕХНИЯ НАЧИН НА МИСЛЕНЕ, НЕ СПОРЕД НАШИЯ С ДЕЙВ – КАЗВА ШЪРЛИ. – ТРУДНО Е ДА ПРЕДСТАВИШ КАРТИНАТА НА ЧОВЕК ОТ СУШАТА. НИЕ НЕ СМЯТАМЕ, ЧЕ ГМУРКАНЕТО Е НЕЩО ОПАСНО. ТО Е НЕЩО, КОЕТО НИ ПРАВИ ЩАСТЛИВИ”.

ПОДГОТОВКАТА

на следващото гмуркане в Бушмансгат отнема месеци. Решено е тялото да бъде извадено и това спускане се превръща в един от най-известните случаи в историята на пещерното гмуркане. Присъстват десетки представители на медиите, а документален екип следва всяка крачка на Шърли и Шоу. Преди спускането са съставени десетки планове - гъсто изписани листове с цифри: каква точно смес от газове да дишат на различните дълбочини и за колко време. Това зависи от максималната дълбочина, която ще достигнат и колко време ще прекарат там.

Всички, които се подготвят за това гмуркане (Шоу, Шърли и седем подгържачи водолази) възнамеряват да използват ребридери – необикновени машини, които рециклират газовете, като изчистват въглеродния двуокис от издишвания газ и добавят малко количество кислород. За разлика от нормалния скуба-апарат, при който всичко, което се издишва, се губи, при използването на ребридер няколко бутилки стигат за часове под водата дори и на голяма дълбочина.

ГМУРКАНЕТО

На 8 януари 2005 г. всички са готови за спускането. На мястото има полицейски екип и мобилна декомпресационна камера в случай, че нещо се обърка. Шърли и Шоу са предвидили всяка ситуация. “Стиснахме си ръцете и аз казах: “Ще се видим по-късно”. Дейв отговори само: “Да”, и бавно се придвижи през езерцето, изпусна въздуха от крилото (за контрол на плаваемостта) и изчезна”.

Следвайки прецизно изработения план, тринадесет минути по-късно Шърли го последва.

В момента, когато Дон Шърли е едва на 50 м дълбочина, Дейв Шоу вече е мъртъв. Възстановеният видеозапис от монтираната на главата му камера разкрива какво точно се случва. Първоначално всичко върви по план, Дейв Шоу стига до дъното навреме и се насочва към тялото на Дреяр, където има само пет минути, за да изпълни задачата си. За пренасянето на тялото Шоу носи импровизирана торба от два спални чувала, направена от съпругата му Ан. Тялото на Дреяр, което предишния път е почти заровено, сега неясно защо се е

“НЕ ПОЧУВСТВАХ НИЩО ОСОБЕНО – КАЗВА ШЪРЛИ. – БЕШЕ ТИХО. ТОВА БЕШЕ КРАЯТ НА ДЪЛГИЯ НИ ПЛАН. ФОКУСИРАШ СЕ ВЪРХУ ТОВА, КОЕТО ИСКАШ ДА НАПРАВИШ И НЯМА НИКАКВИ ЕМОЦИИ.”

ПРИЗРАЦИТЕ НА БЕЗДНАТА

ДЪЛБОКА ВОДА ДЕЙВ ШОУ

отлепило от тинята. Когато Шоу премества краката, трупът започва да се носи свободно и да се клати назад-напред. Докато Шоу се бори с тялото и чантата, фенерът му, прикачен с връв към сухия костюм, се оплита във водещото му въже. Той успява да се освободи, но дишането му, първоначално спокойно и равномерно, става по-бързо и затруднено – всяко плитко вдишване доставя повече въглероден диоксид в гробовете му. Въпреки че може лесно да изгърпа носещото се тяло, гали заради началния стадий на наркоза, или някакъв инстинкт и многото тренировки, Шоу се придържа към първоначалния си план и продължава да се опитва да го постави в торбата. После загубва опора и се подхлъзва назад по хлъзгавото тинесто дъно на пещерата. Когато решава да започне изплуването, фенерът отново се заплита във въжето. Дишането му става още по-трудно. Той изважда водолазната си ножица, за да се освободи, но така и не успява да среже въжето. Движенията му стават все по-бавни и накрая спират.

“Това е краят на гмуркането за Дейв”, отбелязва сухо Шърли. Той гледа записа безброй пъти. “Мисля много за Дейв и гледането му не прави това, което се случи, по-добро или по-лошо. Сега само е по-ясно от всякога. Но никога не мога да го гледам с включен звук”. Ан Шоу е сигурна, че съпругът ѝ е успял да остане силен до края. “Знам, че и друг път е бил в ситуации, когато е мислел, че ще умре. Може би и този последен път си е мислел за странното стечение на обстоятелствата, докато е правел най-доброто, за да остане жив. Не мисля, че се е страхувал и това донякъде ме успокоява. Знам, че той не се страхуваше да умре”.

Когато Шърли достига дълбочина 220 м - точката за среща с Шоу, той вижда неподвижна светлина на дъното на пещерата. “Знаех, че трябва да се спусна долу, за да видя какво става – казва той. – Мислех си, че ако Дейв има проблем, ще мога да направя нещо, за да го изва-

дя. В най-лошия случай можех да го прикрепя към въжето, за да извадя тялото му. Ние бяхме приятели, минали сме през много неща заедно. Надявах се, че ще мога да разреша проблема”. Но когато стига 250 м, маркучът на регулатора на ребридера му се спуска от налягането и той трябва да превключи на нормалните поддържащи бутилки. “Това беше краят на всяка мисъл за по-нататъшно спускане надолу. Просто не беше разумно. В такъв момент няма място за емоции”.

По време на дългите часове на изкачване и декомпресия Шърли продължава да се надява, че приятелят му ще се справи. Но после и самият той попада в кошмар. На около 50 м в лявото му вътрешно ухо навлиза газ и създава балон с хелий, който нарушава равновесието му. Той започва да се върти без посока, движи се нагоре-надолу напълно дезориентиран, протяга се към въжето и някак си успява да го сграбчи, преди да се загуби в пространството. Декомпресията продължава часове наред в мъгла от изтощение и гагене. “Всичко, което правех, ме караше да повръщам – спомня си той. – Стигнах до състояние, при което няхах сила дори да вдишам газ през регулатора”.

Изплуването на Шърли продължава повече от 12 часа, други седем изкарва в декомпресационна камера, прави и още шест сеанси за седмича. Той е добре физически, но минават месеци, докато отново се научи да пази равновесие и “да държи главата си изправена”, както сам казва. Въпреки това през следващите шест месеца той се гмурка отново и дори се връща в Бушмансгат няколко пъти. “Не ми беше трудно, не чувствам мястото по различен начин след това, което се случи”. Може и да не го приназва, но изглежда нещо в него се е променило – най-голямата дълбочина, до която стига след инцидента, е 110 м. “Не мисля, че има причина да се минават 150 м. Това просто не е място, където хората трябва да ходят. Спускането до сто метра е ужасно дълбоко гмуркане”.

P.S.

Историята на Дейв Шоу не свършва дотук. Четири дни след трагедията водолазите правят опит да пренесат останалото в пещерата оборудване, като закрепват плаваеми торби (буйове), за да извадят бутилките. И най-неочаквано се появява тялото на Дейв Шоу. Заплетено е във въжето и се носи с лицето надолу. Обляно от светлината на висящия фенер и завързано към въжето, е и тялото на Дреяр. “Той направи това, за което беше тръгнал – да върне тялото на Дреяр. Даде всичко от себе си и умря благородно, ако изобщо има такава смърт – казва Шърли. – Не мога да се сетя за по-добър начин, по който човек да умре. Едва ли някой би предпочел да завърши дните си, докато пресича улицата...”

ПИЙ!

Златин Pageв

Но не бира или вино, а вода.

Защо? Защото една от най-сериозните причини за декомпресационна болест е дехидратирането на организма или на чист български език - обезводняването.

Защо? Защото кръвта става по-плътна и разтворения в нея азот по-трудно се отделя.

А защо се обезводняваме при гмуркане? Ами защото дишаме максимално изсушен въздух, с който са напълнени бутилките. За справка: нормалната влажност на въздуха е около 70%, в пустинята Сахара е около 25%, а във водолазната бутилка е само 0,1 %.

Защо тогава не ги пълним с влажен въздух? Защото води до корозия на самите бутилки, най-вече стоманените, която не само ги руши отвътре, но при процеса използва и кислорода от въздуха, с който са напълнени.

Според изследвания всеки литър вода, липсващ на организма, причинява повишаване на сърдечния ритъм с 8 удара в минута, спад на кръвообращението с един литър в минута и повишаване на температурата на тялото с 0,3 градуса.

Има едно малко приспособление на фирмата Apollo, наречено Bio Filter (<http://www.apollosportsusa.com/Products/Regulators/Biofilter.htm>), което се завинтва към регулатора и помага при решаването на проблема с пресъхването на устата, граскането на гърлото и с повишения риск от декомпресационна болест, като прави и самото гмуркане по-приятно.

Но тази гжажжа все пак иска грижи и поддържане, докато най-лесният познат метод за справяне с обезводняването все още е простата пластмасова бутилка с вода, която винаги ни е под ръка.

Тук е моментът категорично да уточним, че когато става дума за хидратиране, говорим за най-обикновената чиста негазирана вода, а не за подсладени безалкохолни напитки, чай, кафе, таратор, супа или други подобни.

НЯКОЛКО ПОЛЕЗНИ СЪВЕТА ЗА РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ С ДЕХИДРАЦИЯТА

1. Трябва да пиете вода дори и да не сте жадни. На ген човешкото тяло има нужда от поне 2 литра вода.

2. Напитки, съдържащи кофеин и алкохол, създават постоянна жажда в тялото.

3. Водата помага на мускулите да останат тонизирани, а на тялото да се отърве от токсините.

4. Водата има силно влияние върху функцията на мозъка. Дехидратацията причинява свиване на мозъка, което пречи на концентрацията и ориентацията, така важни при гмуркането.

5. Дехидратацията регулира обема на кръвта и затруднява сърцето при изпомпването на кръв.

6. Водата прочиства белите дробове от никотин и катран.

7. Вода газирани, жаген ходи. Водолазите се дехидрират много поради физическото напрежение. Затова, пиете вода преди гмуркане.

Разбира се, не трябва да се престаравате и да изгълтвате водата на екс точно преди самото гмуркане, защото резултатът ще е подуване на стомаха и бързо освобождаване от излишната течност по познатия начин. Нали знаете, че има два вида водолази: тези, които плакат в неопрена и тези, които не си признават, че го правят :o)

За да е ефективно хидратирането, то трябва да става постепенно на малки порции, защото целта не е да се напълни тумбака, а да се наситят тъканите и оттам кръвта.

Все пак, колко вода трябва да се пие? Някои дайвинг центрове в Египет дават брошурка, в която пише, че трябва да се пие минимум по 3 литра вода на ден, което звучи ужасно много, но всъщност е само две стандартни бутилки по литър и половина. Като се замисли човек, за цял ден и при тези жеги, не е чак толкова много.

Все пак, всички сме различни и всеки трябва да намери подходящото количество, съобразено с неговата физическа форма.

Естествено, природата ни е сложила датчици, за да се предпазим от обезводяването и златното правило гласи: "Пий, когато ожаднееш". Обаче природата не е предвидила, че ние ще почнем да дишаме толкова сух въздух, затова във водолазната практика се е наложил леко модифицираният му вариант: "Пий, преди да ожаднееш".

Има и обратен ефект от прекомерната употреба на вода, наречен dilutional hyponatremia, но той се наблюдава само в случаи на продължителни физически усилия от порядъка на 4-5 часа, при марафонни, триатлонни и други подобни състезания или при тежки тренировки, което не се отнася за нормалните любителски гмуркания в рамките на един час.

Така че, бабешкото правило: "Пий, докато урината ти стане прозрачна!" още важи :o)

Наздраве!

with
seemann
you will be safe and
comfortable in
all waters

МАГАЗИН SPORTISSIMO, БУЛ. СТАМБОЛИЙСКИ 51, СОФИЯ,
ТЕЛ.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-MAIL: SPORTISSIMO_TRADECENTER@ABV.BG

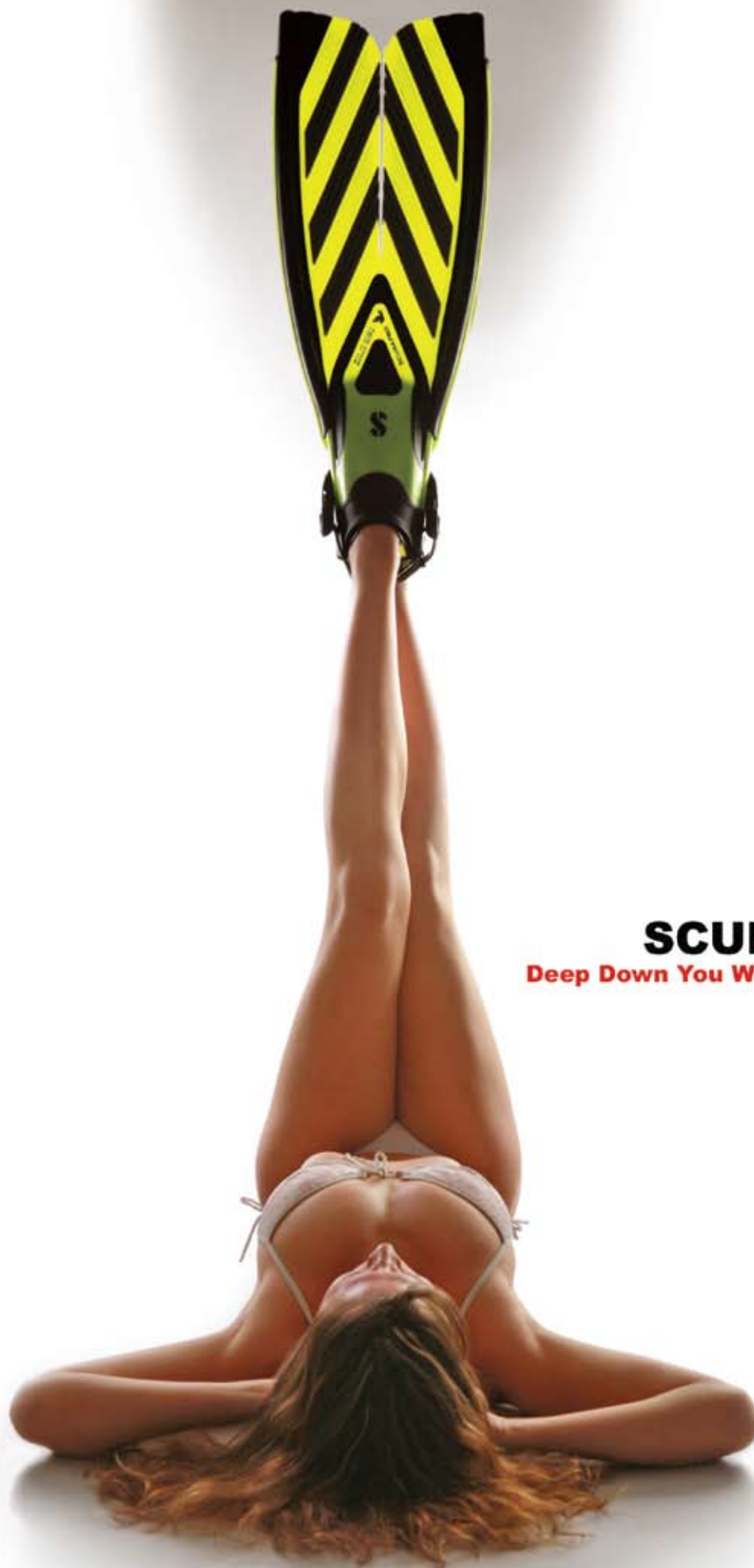

ОТКРИЙ НЕПОЗНАТОТО

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51, София,
Тел.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51, София, Тел.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

SCUBAPRO
Deep Down You Want The Best